

Eloa ja iloa kylille -hanke LOPPURAPORTTI

Pohjois-Pohjanmaan Liikunta ja Urheilu ry

Hankenumero: 180322

Toteutusaika: 1.1.2022 – 30.9.2024

Eloa ja iloa
kylille 2022-24

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Sisällys

YHTEENVETO	3
1. TAVOITTEET	5
2. TOTEUTUS JA TOIMENPITEET	6
2.1 Toiminnan suunnittelu ja markkinointi kylille	6
2.2 Säännöllinen kylätoiminta: palvelu- ja virkistyspäivät	6
Palvelupäivät kyläpalvelukeskuksissa	8
Virkistyspäivät kyläläisille: tutustuminen palveluntuottajiin	10
Kylien yhteistapaamiset	11
2.3 Pop up –tapahtumat kylillä ja kuntakeskuksissa	12
Hyvinvointipäivät ja kylätapahtumat	12
Tapahtumakiertueet: Kunnon Mummola & On pop liikkua pyörällä	13
Tutustuminen liikuntatapahtumiin: Ainot ja Reinot liikkeelle & On pop liikkua	14
Kokeilut ja kampanjat	15
2.4 Hybriditapahtumat ja tallenteet	16
2.5 Seminaarit	17
2.6 Toiminnan juurruttaminen kylille	18
2.7 Viestintä	19
3. AIKATAULU	21
4. RESURSSIT	21
4.1 Toteutuksen organisaatio	21
4.2 Kustannukset ja rahoitus	21
5. RAPORTOINTI JA SEURANTA	22
6. TOTEUTUSOLETUKSET JA RISKIT	22
7. YHTEISTYÖKUMPPANIT	23
8. TULOKSET JA VAIKUTUKSET	24
8.1 Palaute toiminnasta	24
Palaute osallistujilta ja kumppaneilta	24
Palautekeskustelut kylillä	26
8.2 Toiminnan jatkuvuus	27
8.3 Eloa ja iloa kylille –toimintamalli	28
8.4 Toiminnan arviointia	29
9. ESITYKSET JATKOTOIMENPITEIKSI	30
10. ALLEKIRJOITTAJAT JA PÄIVÄYS	30

Liitteet

YHTEENVETO

Eloa ja iloa kylille -hankkeen tavoitteena oli edistää maaseutualueiden ikäihmisten ja kylien asukkaiden hyvinvointia sekä lisätä kylien elinvoimaisuutta kyläkohtaisten palvelu- ja virkistyspäivien sekä vuorovaikutteisten tapahtumien avulla Pohjois-Pohjanmaalla, PoPLin toimialueella (22 kuntaa). Tavoitteena oli myös levittää Eloa ja iloa kylille -toimintamalli hankealueelle ja juurruttaa muita hyväksi havaittuja malleja toimintaan.

Hankkeessa oli mukana 20 yhteistyökylää, joiden kanssa toteutettiin kaikille avoimia matalan kynnyksen palvelupäiviä kylien tarpeiden mukaisesti liikuntaan, terveyteen ja hyvinvointiin liittyvistä teemoista. Palvelupäivien lisäksi yhteistyökylät tutustuivat palveluntuottajiin kyläkohtaisissa virkistyspäivissä kuntakeskuksiin ja lähialueelle. Hankkeessa toteutettiin myös kylien yhteistapaamisia, joissa kylät pääsivät verkostoitumaan, jakamaan kokemuksia palvelupäivistä sekä saamaan vertaistukea kylätoimintaan.

Palvelu- ja virkistyspäivien lisäksi hankkeessa järjestettiin hyvinvointia edistäviä pop up -tyylisiä tapahtumia kuntakeskuksissa ja kylillä, joilla ei toteutettu palvelu- ja virkistyspäiviä. Näitä tapahtumia olivat esimerkiksi erilaiset hyvinvointipäivät ja kylätapahtumat, senioreille suunnatut Kunnon Mummola -tapahtumat sekä lapsille ja nuorille kohdennettu On pop liikkua pyörällä -tapahtumakiertue. Toiminnalla pyrittiin innostamaan kyliä, kuntia ja yhdistystoimijoita järjestämään vastaavia tapahtumia jatkossa omin voimin. Lisäksi toteutettiin kolme seminaaria ja webinaareja. Hanke oli myös mukana toteuttamassa Ainot ja Reinot liikkeelle -liikunta-tapahtumia ja On pop liikkua -liikuntapäiviä.

Tapahtumia järjestettiin jokaisessa PoPLin toimialueen 22 kunnassa. Toimintaa toteutettiin tiiviissä yhteistyössä kylien, kuntien, yhdistysten ja paikallisten palveluntuottajien kanssa.

Tapahtumia toteutettiin kylätaloilla ja muissa kylien asukkaiden ja ikäihmisten kokoontumispaikoissa. Toteutuksessa hyödynnettiin myös hybridimallia.

Hankkeessa kokeiltiin ja kehitettiin erilaisia malleja, tapahtumasisältöjä ja toteutustapoja, joiden avulla voidaan lisätä matalan kynnyksen palvelupäiviä ja tapahtumia lähellä asukkaiden kotia ja parantaa näin lähipalvelujen saatavuutta erityisesti maaseudun kylillä. Toimintamalleja levitettiin ja juurrutettiin kylien yhteistapaamisten ja seminaarien kautta. Toiminnan pohjalta muotoutui Eloa ja iloa kylille -toimintamalli palvelupäivien ja kylätapahtumien suunnitteluun ja toteutukseen. Mallia kehitettiin ja sovellettiin hankkeen aikana laajasti koko toiminta-alueella.

Kylät saivat hankkeen tuloksena uusia sisältöjä, ideoita, yhteistyökumppaneita, näkyvyyttä ja resursseja kylille. Palvelu- ja virkistyspäivät mahdollistivat erilaisen toiminnan kokeilun, ja useat kylät kertoivat toimintansa monipuolisuuteen ja piristyneen hankkeen myötä. Kylät jatkoivat palvelupäivien yhteydessä toteutettua toimintaa jo hankkeen aikana.

Hankkeessa onnistuttiin aktivoimaan kyläläisiä liikunnalliseen toimintaan, sillä usealla kylällä käynnistyi tai jatkettiin erilaisia ohjattuja jumpparyhmiä. Kylät hankkivat myös liikuntavälineitä, käynnistivät liikuntakampanjoita ja toteuttivat kylätalojen yhteyteen liikuntapaikkoja. Hanke tuki toiminnan juurruttamista kylille ohjaajien hankinnalla tapahtumiin sekä yhteiseen käyttöön tarkoitetuilla liikuntavälinepaketeilla.

Toiminnalle oli runsaasti kysyntää, sillä hankkeessa toteutetut 164 tapahtumaa keräsivät yhteensä yli 18 000 osallistujaa. Toimintaa oli kaiken kaikkiaan lähes 50 kylän kanssa.

Eloa ja iloa kylille 2022-24

Pohjois-Pohjanmaan maaseudun
ikäihmisille ja kyläläisille

- Palvelupäiviä ja virkistytymistä
- Vuorovaikutteisia tapahtumia ja vertaistoimintaa
- Hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä
- Yhteistyötä ja elinvoimaa maaseutualueille ja kylille

POPLi

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

ELOA JA ILOA KYLILLE -HANKE LUKUINA

Yhteensä 164 tapahtumaa

Yli 18 000 osallistujaa

*Toimintaa kaikissa
hankealueen 22 kunnassa*

*Säännöllisessä
kylätoiminnassa 20 kylää*

*Palvelu- ja virkistyspäivissä
lähes 3700 osallistujaa*

*Palvelu- ja virkistyspäiviä
yhteensä 81 kpl*

*Palvelu- ja virkistyspäivissä
lähes 200
yhteistyökumppania ja
palveluntuottajaa*

*Toimintaa 47 kylällä +
kuntakeskuksissa*

POPLi

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

1. TAVOITTEET

Eloa ja iloa kylille -hankkeen tavoitteena oli edistää maaseutualueiden ikäihmisten ja kylien asukkaiden hyvinvointia sekä lisätä kylien elinvoimaisuutta kyläkohtaisten palvelu- ja virkistyspäivien sekä vuorovaikutteisten tapahtumien avulla Pohjois-Pohjanmaalla, PoPLin toimialueella (22 kuntaa). Tavoitteena oli myös levittää Eloa ja iloa kylille -toimintamalli hankealueelle ja juurruttaa muita hyväksi havaittuja malleja. Toimintaa toteutettiin tiiviissä yhteistyössä kylien, kuntien, yhdistysten ja paikallisten palveluntuottajien kanssa.

Tavoitteena oli tuottaa hyvinvointi-, virkistys- ja lähipalveluita kotona asuville ikääntyneille sekä muille kyläläisille, sillä etenkin harvaan asutuilla alueilla lisääntyneet lähipalvelut helpottavat kylillä asuvien arkea ja lisäävät ikäihmisten mahdollisuuksia omatoimiseen kotona asumiseen. Kyläpalvelukeskuksissa kuten kylätaloilla järjestettävät yhteisölliset tapahtumat luovat myös turvallisuutta kylällä asumiseen, vähentävät yksinäisyyttä sekä lisäävät kyläläisten yhteenkuuluvuuden tunnetta.

Säännöllistä kylätoimintaa oli tavoitteena toteuttaa 20 kylällä, joista jokaisella vierailtaisiin noin 5 kertaa. Alkuperäistä tavoitetta 10 yhteistyökylästä ja 10 vierailusta per kylä muutettiin rahoituspäätöksen mukaisesti. Tavoitteena oli, että hankkeen kautta kylien asukkaat pääsevät kokeilemaan erilaisia hyvinvointipalveluja lähellä kotiaan, oppivat palvelupäivien organisoinnista sekä saavat verkostoja ja tietoa palvelupäivien järjestämiseen omatoimisesti hankkeen päätyttyä. Toiminnalla tavoiteltiin myös kylätalojen käyttöasteen lisäämistä, toiminnan monipuolistamista ja uusien lähipalveluiden tuottamista kylätaloilla.

Palvelupäivien avulla pyrittiin lisäämään yhteistyötä eri toimijoiden välillä kylien palvelutuotannossa, minkä lisäksi palvelupäivät toimivat kylien olosuhteiden ja mahdollisuuksien esittelytilaisuuksina kunta- ja kaupunkikeskuksissa asuville.

Kyläläisille oli myös tarjolla mahdollisuus vierailta kuntakeskuksissa tutustumassa palveluntuottajiin, millä haluttiin luoda verkostoja kylien ja palveluntuottajien välille. Tavoitteena oli myös järjestää verkostotapaamisia kylien yhdyshenkilöille.

Säännöllisen kylätoiminnan lisäksi tavoitteena oli järjestää hyvinvointia edistäviä pop up -tyylisiä tapahtumia eri puolilla hankealuetta. Näitä tapahtumia oli suunnitteilla hankkeen ajalle noin 50 kappaletta. Osa palvelupäivistä ja muista tapahtumista suunniteltiin toteutettavan hybridi-tapahtumina, jotta niihin voisivat osallistua kaikki kiinnostuneet kylät hankealueelta.

Tavoitteena oli kehittää ja juurruttaa toimintamalli, jonka avulla parannetaan kylien lähipalvelujen saavutettavuutta lisäämällä matalan kynnyksen palvelupäiviä lähellä asukkaiden kotia. Hankkeessa kokeiltiin erilaisia malleja, joiden kautta yhdistykset ja yritykset sekä kunnat voisivat jatkossa tarjota palvelujaan myös kuntakeskusten ulkopuolella. Toimintamalleja oli tavoitteena jakaa vertaistapaamisissa, seminaareissa ja viestinnällä.

Kohderyhmänä olivat Pohjois-Pohjanmaan Liikunta ja Urheilu ry:n toimialueen harvaan asutuilla maaseutualueilla asuvat ikäihmiset ja muut kyläläiset, jotka hyötyivät hankkeen kautta organisoitavista palvelupäivistä. Myös nuoret tuli huomioida toimenpiteissä. Välillisenä kohderyhmänä olivat paikalliset palveluntuottajat, muut yhdistykset, yrittäjät sekä julkinen sektori. Myös alueen kunnat hyötyivät ikääntyvien kuntalaisten toimintakyvyn säilymisestä ja aktiivisten kyläkuntien elinvoimaisuuden lisääntymisestä.

Hankkeessa tavoiteltiin, että hankkeen aikana toimintaan osallistuu vähintään 1500 henkilöä. Parantuneista palveluista sekä vapaa-ajan ja liikunnan mahdollisuuksista hyötyvän maaseutuväestön määräksi arvioitiin 20 000 henkilöä.

2. TOTEUTUS JA TOIMENPITEET

2.1 Toiminnan suunnittelu ja markkinointi kylille

Hanke käynnistyi toiminnan suunnittelulla, tiedottamisella ja markkinoinnilla. Hanketta esiteltiin henkilökohtaisesti kontaktoimalla ja verkostotapaamisissa eri toimijoille, mm. Eläkeliiiton Pohjois-Pohjanmaan piirille ja paikallis-yhdistyksille, Pohjois-Pohjanmaan elintapa-verkostolle, kunnille, useille keskeisille hankkeille ja yhdistyksille sekä kylille. Hankkeen alkuun oli suunniteltu markkinointi- ja rekrytointikierron PoPLin toimialueen kuntiin ja kyliin, joka kuitenkin siirtyi koronatilanteen vuoksi loppukeväälle.

Markkinointikierron toteutui toukokuussa 2022 Kunnan Mummola -kiertueella, joka toteutettiin yhdessä PoPLin Yhdistyksistä hyvinvointia -hankkeen, Suomenselän Muisti ry:n, Ikäinstituutin sekä alueen kuntien kanssa. Markkinointikierroksella kerrottiin hankkeesta, pyrittiin sitouttamaan kuntien viranhaltijoita mukaan toiminnan kehittämiseen ja kuultiin kuntien ajatuksia hankkeeseen sopivista kylistä. Kiertueella tavattiin senioreita eri puolilta maakuntaa ja saatiin kontakteja kylätoimijoihin.

Kiinnostuneille kylille esiteltiin hanketta ja suunniteltua toimintaa tarkemmin puhelimitse, sähköpostitse ja kyläkänneillä. Kyliä haettiin mukaan säännölliseen kylätoimintaan käynnistämään oman kylän palvelupäivien suunnittelu ja toteutus, minkä lisäksi selvitettiin tarpeita yksittäisille pop up -tapahtumille. Kyliä valittiin mukaan toimintaan maantieteellinen sijainti ja palvelutarve huomioon ottaen. Hankkeen aikana toteutettiin rinnakkain säännöllistä kylätoimintaa (palvelu- ja virkistyspäiviä) sekä erilaisia pop up -tapahtumia kylillä ja kuntakeskuksissa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

2.2 Säännöllinen kylätoiminta: palvelu- ja virkistyspäivät

Hankkeessa järjestettiin säännöllistä kylätoimintaa maaseutualueiden kylillä yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa. Mukaan valituilla kylillä toteutettiin kaikille avoimia matalan kynnyksen palvelupäiviä kyläkohtaisten tarpeiden mukaisesti liikuntaan, terveyteen ja hyvinvointiin liittyvistä teemoista. Lisäksi järjestettiin kyläläisille kohdennettuja virkistyspäiviä kuntakeskuksiin.

Tavoitteena oli, että kylien asukkaat pääsevät kokeilemaan erilaisia hyvinvointipalveluja lähellä kotiaan ja tutustumaan palveluntarjoajiin. Samalla testattiin toimintamallia, jonka kautta yhdistykset ja yritykset sekä kunnat voisivat jatkossa tarjota palvelujaan myös kuntakeskusten ulkopuolella. Kylien kanssa käytiin kyläkohtaiset palautekeskustelut toteutetuista palvelu- ja virkistyspäivistä. Lisäksi järjestettiin vertaistapaamisia, joissa kylätoimijoille tarjottiin mahdollisuus verkostoitumiseen ja kokemusten jakamiseen.

Tavoitteena oli toteuttaa säännöllistä kylätoimintaa hankkeen aikana 20 yhteistyökylällä. Alueellinen tasapuolisuus huomioon ottaen mukaan pyrittiin saamaan yksi kylä lähes jokaisesta hankealueen kunnasta. Kylien rekrytointia tehtiin kevääseen 2024 asti koko hankkeen ajan. Kylät valittiin kylien kiinnostuksen ja toimintaedellytysten pohjalta. Mukaan haettiin erityisesti kyliä, joilla oli tarvetta ja kiinnostusta kehittää toimintaa ikäihmisille. Kylän väestöprofiilin mukaisesti toimintaa oli mahdollista kohdentaa myös lapsiperheille, nuorille tai koko kylälle. Kylältä tuli lisäksi löytyä kylätalo tai jokin muu sopiva toteutuspaikka palvelupäiville. Kylältä edellytettiin myös yhteyshenkilöiden sitoutumista, sillä kylätoimijoilla oli aktiivinen rooli toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa sekä tiedottamisessa kylän asukkaille.

Toimintaa toteutettiin noin puolen vuoden jaksoissa, jolloin yhdellä syys- tai kevätkaudella oli mukana keskimäärin viisi yhteistyökylää. Jokaisella kylällä oli mahdollista toteuttaa yhteistyössä neljä kaikille avointa palvelupäivää omalla kylällä sekä yksi kyläläisille kohdennettu virkistyspäivä kunta-keskukseen tai lähialueelle. Toimintaa oli näin tavoitteena olla jokaisella osallistuvalla kylällä kauden aikana noin yksi palvelu- tai virkistyspäivä kuukaudessa. Käytännössä kuitenkin kaudet limittyivät. Osa palvelu- ja virkistyspäivistä toteutettiin kylillä nopeammassa tahdissa, ja osa tapahtumista taas venyi pidemmälle aikavälille johtuen kylien muista tapahtumakiireistä. Myös toiminnan määrä vaihteli kylittäin.

Säännöllisessä kylätoiminnassa oli mukana 20 kylää 17 kunnan alueelta. Osa kylistä oli kyläpareja. Pudasjärven Siurualta oli mukana kaksi erillistä toimijaa, Siuruan työväentalon toimijat (myöhemmin Siuruan työväentalo-kylätalo ry) sekä Siuruan kylä ry.

Palvelu- ja virkistyspäiviä järjestettiin hankkeen aikana yhteensä 81 kpl, ja niihin osallistui yhteensä 3692 henkilöä. Palvelupäivissä riitti kävijöitä myös naapurikyiltä, kuntakeskuksista ja toisilta paikkakunnilta. Lista palvelu- ja virkistyspäivistä on raportin liitteenä (liite 1).

Yhteistyökylät hankkeessa

Palvelu- ja virkistyspäivät hankkeessa

Vuosi	Palvelu-päivät	Virkistys-päivät	Osallistujat
2022	13	3	766
2023	30	7	1532
2024	22	6	1394
Yhteensä	65	16	3692

Palvelupäivät kyläpalvelukeskuksissa

Palvelupäiviä toteutettiin yhteistyökylillä yhdessä kuntien, yhdistysten ja paikallisten palveluntuottajien kanssa syksystä 2022 alkaen. Palvelupäivien teemat ja sisällöt suunniteltiin kyläkohtaisesti kylien toiveiden ja tarpeiden pohjalta. Palvelupäivien kautta kyläläiset saivat mielekästä tekemistä ja yhteisöllisyyden kokemuksia, rentoa yhdessäoloa, vaihtuvia teemoja liikunnasta ja hyvinvoinnista kulttuuriin, vertaistukea, tukea turvalliseen kotona asumiseen sekä tietoa ja ohjausta etäasiointiin ja kotiin tuotaviin palveluihin. Kyläläiset saivat lisää sisältöä arkeen ja osallistumisen mahdollisuuksia lähellä kotia.

Kylien kanssa pidettiin kyläkohtaiset aloituspalaverit, joissa esiteltiin palvelupäivien toimintamallia, kartoitettiin kylien toiveita ja tarpeita toiminnalle sekä tutustuttiin kylään ja kylätoimijoihin. Palavereihin osallistui keskeisiä henkilöitä kyläyhdistyksestä tai muusta kyläorganisaatiosta. Hankkeesta mukana olivat projektivastaava ja projektityöntekijä. Tavoitteena oli, että aloituspalaverin pohjalta saadaan sovittua palvelupäivien teemat ja aikataulu ja päästään käynnistämään kunkin palvelupäivän tarkempi sisältösuunnittelu. Kylät nimesivät yhteyshenkilön/-henkilöt, joiden kanssa projektihenkilöstö tarkensi päivien sisältöä ja sopi käytännön järjestelyistä.

Palveluntuottajien ja yhteistyökumppaneiden kontaktointi sekä ohjaus- ja asiantuntijapalvelujen varaukset hoidettiin pääsääntöisesti projektihenkilöstön toimesta. Kyliltä saatiin kuitenkin vinkkejä lähiseudulla toimivista palveluntuottajista ja yhteistyöstä mahdollisesti kiinnostuneista kumppaneista. Kontaktointi vei huomattavasti aikaa, sillä palveluntuottajien etsintää jouduttiin usein laajentamaan alueellisesti lähimpien toimijoiden ollessa jo varattuja tai estyneitä esimerkiksi päivätyönsä vuoksi. Välillä myös yhteystiedot olivat hankalasti löydettävissä.

Jokaisesta palvelupäivästä tehtiin mainos, jota jaettiin kylälle sähköisenä ja tarvittaessa paperitulosteina. Palvelupäiviä markkinoitiin kylien toimesta kylien kanavissa, kuten sosiaalisessa mediassa, WhatsApp-ryhmissä, postilaatikkopakelulla ja ilmoitustauluilla. Markkinointia tehtiin myös kuntien ja yhteistyökumppaneiden tapahtumakalentereiden ja sosiaalisen median kautta sekä PoPLin kanavissa. Joitakin palvelupäiviä markkinoitiin myös lehti-ilmoituksella.

Toimintaa toteutettiin projektihenkilöstön omana työnä sekä ulkopuolisina ohjaus- ja asiantuntijapalveluina. Hanke vastasi palveluntuottajien matkakustannuksista ja palkkioista ryhmätoiminnoissa sekä mahdollisista tila- ja välinevuokrista. Henkilökohtaiset palvelut kuten hiustenleikkuun tai hieronnan asiakas kustansi itse. Kylien oli mahdollista järjestää halutessaan kahvitarjoilu tai lounas päivän yhteyteen. Hanke kustansi kahvitarjoilun yhteen palvelupäivään per kylä.

Jokaisella yhteistyökylällä toteutettiin 3–5 kaikille avointa palvelupäivää, joiden kesto vaihteli parista tunnista 5–6 tuntiin. Tapahtumia toteutettiin arkipäivisin päiväaikaan, iltaisin tai viikonloppuina riippuen kohderyhmästä ja kylän toiveista. Palvelupäiviä järjestettiin pääsääntöisesti kyläaloilla ja muissa maksuttomissa kokoontumispaikoissa.

Osallistujamäärä vaihteli alle kymmenestä henkilöstä muutamaa sataan henkilöön, mutta yleisimmin palvelupäivissä oli mukana 15–40 osallistujaa. Eniten väkeä saivat liikkeelle ulkoilupäivät sekä Avoimet kylät -päivänä järjestetyt tapahtumat. Esimerkiksi helmikuussa 2024 Pyhänskoskella Ristivuoren talvipäivään osallistui peräti 350 henkilöä eli noin kolmannes Merijärven kunnan asukkaista. Lähes kaikissa palvelupäivissä oli mukana myös projektihenkilöstöä tekemässä päivän järjestelyjä ja toteuttamassa toimintaa, joten hankkeen näkyvyys palvelupäivissä oli hyvä.

Ensimmäisellä syyskaudella 2022 palvelupäiviä järjestettiin yhteensä 13 kappaletta Laitasaaren, Markkuun, Pirttikosken ja Siuruan kylillä. Keväällä 2023 toteutettiin 21 palvelupäivää. Mukana olivat Jokijärvi, Kurkijärvi, Ahmas-Niska, Pohjois-Ii ja Vepsä sekä edellisen kauden kylistä Markkuu ja Pirttikoski, sillä osa syyskauden palvelupäivistä siirtyi kylien aikataulusyistä keväälle. Toiminnassa hyödynnettiin ensimmäisten kylien kanssa saatuja kokemuksia. Syksyllä mukana olleiden kylien kanssa keskityttiin toiminnan juurruttamiseen.

Mervin Tukka-Taksin palveluja Haapaveden Aakonmajalla.

Kehonhuoltojumppaa Lumijoen Varjakassa.

Hankkeen edetessä pyrittiin hakemaan mukaan kyliä, jotka olivat kiinnostuneita kehittämään erityisesti arkipäivisin tapahtuvaa toimintaa ikäihmisille. Lisäksi tavoitteena oli suunnata toimintaa enemmän liikunnalliseen tekemiseen, terveyteen ja elintapoihin sekä urheiluseurojen kanssa tehtävään yhteistyöhön. Kyliä tavoiteltiin etenkin niiden kuntien alueelta, joista ei vielä ollut mukana yhteistyökylää. Kylätoimijoita oli kuitenkin aiempaa vaikeampi tavoittaa ja saada lähtemään mukaan hankkeeseen. Aktiivisilla kylillä oli käynnistynyt koronan jälkeen paljon toimintaa, mikä sitoi kylätoimijoiden resursseja. Hiljaisemmillä kylillä puolestaan olivat haasteina toimijoiden vähäinen määrä, yhteyshenkilöiden tavoittaminen ja tilojen puute.

Syksyllä 2023 palvelupäiviä toteutettiin Varjakassa, Veneheitossa, Pyhänskoskella sekä edellisen kauden kylistä Pohjois-Iissä. Päiviä järjestettiin yhteensä 9 kappaletta. Keväällä 2024 toimintaa oli uusista kylistä Lamujoki-Ojalan-kylällä, Ojakylällä, Leskelässä ja Laakkolassa, Lampinsaarella ja Luohualla. Lisäksi toteutettiin palvelupäiviä Veneheitossa ja Pyhänskoskella. Palvelupäiviä järjestettiin 22 kpl. Siikalatvan Leskelän ja Laakkolan kylätoimijat toteuttivat toimintaa yhteisen suunnittelupalaverin pohjalta, jossa sovittiin palvelupäivien teemat ja ajankohdat kylillä. Kylät myös markkinoivat palvelupäiviä yhdessä, mutta palvelupäiviin osallistuttiin pääasiassa vain omalla kylällä.

Palvelupäiviä toteutettiin kylillä seuraavista teemoista:

- Liikuntapalvelut, lajikokeilut, toimintakyvyn arviointi (esim. Kunnan Mummola -testit, kehonkoostumusmittaukset, ohjatut liikunta- tuokiot, kampanjat)
- Hyvinvointi- ja terveystyöpalvelut (esim. hyvinvointiluento/ tietoisuus ja siihen liittyvät porinat, hyvinvointialueen/ apteekin/ yhdistysten palvelujen esittelyt, henkilökohtaiset hyvinvointipalvelut – esim. hieronta, jalkahoito, hiustenleikkaus)
- Ulkoilu-/ toimintapäivä (esim. talvi-/ kesä- aktiviteetit, retkeily, kalastus, metsästy- s, luontopalvelut)
- Leikki- ja puuhapäivä lapsille ja perheille (liikunnalliset toimintapisteet, askartelu)
- Ravitsemus ja ruoka (luento, ruuanvalmistus)
- Uni ja palautuminen (luento, rentoutuminen, harjoitukset)
- Turvallisuus ja varautuminen (kodin turvallisuus, varautuminen, ensiapu, turvallinen lääkehoito)
- Kädentaidot (käsityötekniikat, harrastus- välineiden valmistaminen)
- Markkinat ja myyjäiset
- Muu yhteisöllinen toiminta

Virkistyspäivät kyläläisille: tutustumi- nen palveluntuottajiin

Palvelupäivien lisäksi yhteistyökylillä oli mahdollisuus tutustua palveluntuottajiin kylä- kohtaisessa virkistyspäivässä, joka suuntautui kuntakeskukseen, omalle kylälle tai muuhun yhdessä sovittuun kohteeseen lähiseudulla. Virkistyspäivässä kyläläiset pääsivät esimerkiksi kokeilemaan uusia liikuntalajeja, tutustumaan ulkoilumahdollisuuksiin tai käymään teatterissa. Virkistyspäivät kohdennettiin yhteistyökylä- asukkaille, ja sisältö suunniteltiin kylä- toiveiden pohjalta. Hanke vastasi mahdollisista osallistumis- ja pääsymaksuista, välinevuokrista sekä tarvittaessa kyläläisten kuljetuksista virkistys- päivän kohteeseen.

Virkistyspäiviä toteutettiin 16 kpl, joista kolme virkistyspäivää syksyllä 2022, neljä keväällä 2023, kolme syksyllä 2023 ja kuusi keväällä 2024. Virkistyspäiviin osallistui kyliltä 7–42 henkilöä.

Suosituin virkistyspäivän kohde oli Rokua, jossa vieraili kuusi ryhmää. Laakkolan ja Leskelän virkistyspäivä toteutettiin kylä- yhteisenä vierailuna. Rokualla ohjelmassa oli ryhmästä ja vuodena- jasta riippuen muun muassa ulkoilua itsenäisesti tai ryhmässä, fatbike-pyöräilyä, kylpyläkäyntiä, allas- jumppaa sekä tietoisuus Rokuan kuntoutus- ja hyvinvointipalveluista.

Muita virkistyspäivän kohteita olivat muun muassa Kymälän retkeilyalue, Maalaiskartano Pihkala, Linnakallio sekä Ainot ja Reinot liikkeelle – liikuntatapahtuma Ouluhallissa. Kolme kylää tutustui kulttuuripalveluihin ja vieraili virkistys- päivänä muun muassa kesäteatterissa. Siuruan kylälle järjestettiin poikkeuksellisesti kaksi virkistyspäivää, joista toinen suuntautui Pudas- järven Kurenalle ikäihmisille kohdennettuun, usean toimijan yhteistyönä järjestettyihin Ystävän- päiväpörskeisiin helmikuussa 2023. Myös Vepsän kyläläiset vierailivat samassa tapahtumassa. Pohjois-Iin kylän talvinen virkistyspäivä puolestaan toteutettiin omalla kylällä Pauhussa.

Lamujoki-Ojalankylän kyläläisiä virkistyspäivän vietossa Rokualla.

Kylien yhteistapaamiset

Hankkeessa toteutettiin kolme kertaa hankkeen yhteistyökylien tapaaminen, johon kutsuttiin toimijoita palvelu- ja virkistyspäiviä toteuttaneilta/ toteuttavilta yhteistyökyliltä. Tarkoituksena oli verkostoitua, käydä keskustelua ja jakaa kokemuksia ja vinkkejä palvelupäivistä sekä saada vertaistukea kylätoimintaan. Tapaamiset toteutettiin hybridimallilla, jolloin kylätoimijoiden oli mahdollista osallistua joko paikan päällä kylätalolla tai etäyhteydellä. Kyliltä pyydettiin tapaamisiin puheenvuoroja erityisesti palvelupäivien jatkosta ja tulevista suunnitelmista palvelujen kehittämiseksi.

Ensimmäinen tapaaminen järjestettiin Muhoksella Laitasaaren koululla helmikuussa 2023, ja tapaamiseen osallistui 21 kyläaktiivia seitsemältä yhteistyökylältä sekä Pudasjärven Korpisen kylältä. Kylät esittäytyivät, kertoivat toiminnastaan sekä menneistä ja tulevista palvelupäivistään. Vinkkejä jaettiin mm. rahoituksen hakemisesta sekä kylien toiminnan ja palvelujen kehittämisestä. Kylien välisiä vierailujakin ryhdyttiin suunnittelemaan. Tilaisuudessa kuultiin myös esimerkki Korpisen kylältä, missä virkistyspäiviä (palvelupäiviä) on toteutettu jo vuosikymmenen ajan.

Eloa ja iloa kylille -hankkeen yhteistyökylien edustajia kylien tapaamisessa Laitasaaren kylällä.

Kylätoimijoita yhteistyökylien kolmannessa tapaamisessa Temmeksellä.

Toinen tapaaminen oli Kyläpalveluista hyvinvointia -tilaisuuden yhteydessä Kiimingissä Hannuksen kylätalolla marraskuussa 2023. Osallistujia oli 14 henkilöä seitsemältä yhteistyökylältä. Kylät kertoivat jatkosuunnitelmistaan palvelupäivien kehittämiseksi, ja vastikään mukaan tulleet kylät kävivät läpi tulossa olevia palvelupäiviä. Kylät jakoivat jälleen myös vinkkejä ja esimerkkejä omalta kylältään.

Kolmas tapaaminen pidettiin hankkeen lopussa Tyrnävän Temmeksellä Kylätalo Wäinölässä 14.9.2024. Osallistujia oli 14 henkilöä, kylätoimijoita neljältä yhteiskylältä sekä Temmeksellä, minkä lisäksi mukana oli kyläkehittäjä Nouseva Rannikkoseutu ry:stä. Tapaamisessa pohdittiin erityisesti palvelupäivien yhteydessä kokeillun toiminnan jatkumista ja juurruttamista kylille. Keskustelussa nousi esille muun muassa kylien erilaiset olosuhteet ja toimintatavat, talkoolaisten saatavuus, kylätalojen kunnostaminen sekä kyläläisten osaamisen hyödyntäminen kylätoiminnassa. Uusia hankeideoitakin lähti itämään.

2.3. Pop up –tapahtumat kylillä ja kuntakeskuksissa

Säännöllisen kylätoiminnan lisäksi hankkeessa järjestettiin hyvinvointia edistäviä pop up –tyylisiä tapahtumia kuntakeskuksissa sekä kylillä, joilla ei toteutettu säännöllisesti palvelu- ja virkistyspäiviä. Pop up –tapahtumien avulla pyrittiin sytyttämään kipinä järjestää vastaavia tapahtumia kylätoimijoiden ja yhteistyökumppaneiden omin voimin. Kuntakeskuksissa tapahtuvaa toimintaa käytettiin hankkeen tunnetuksi tekemisessä, uusien kylien rekrytoinnissa sekä eri toimijoiden kohtauttamisessa.

Pop up –tapahtumia toteutettiin paikallisten yhteistyökumppaneiden kanssa sekä lähi- että etätoteutuksena. Etäyhteyksiä hyödyntämällä kaikille avoimiin tapahtumiin oli mahdollista osallistua esimerkiksi kotoa, kylätalolta tai palvelukodista käsin koko hankealueelta. Osa sisällöistä toteutettiin tallenteina, jotka olivat myös keskeisten sidosryhmien, kuten alueen kuntien hyödynnettävissä.

Pop up –tapahtumien sisältö suunniteltiin yhdessä kumppaneiden ja kohderyhmän kanssa. Tapahtumia toteutettiin erilaisilla sisällöillä koko hankkeen ajan, noin 1–2 kappaletta kuukaudessa eri puolilla hankealuetta (ks. liite 1). Hanke vastasi tapahtumissa mahdollisista asiantuntijoiden kustannuksista, tilavuokrista sekä joissakin tapahtumissa kohderyhmän kuljetuksista.

Hyvinvointipäivät ja kylätapahtumat

Hankkeessa toteutettiin useita hyvinvointipäiviä ja kylätapahtumia erilaisilla sisällöillä yhteistyössä hankealueen kylien, kuntien, yhdistysten ja Pohteen kanssa. Osalla kylistä ei ollut tarvetta säännöllisempään yhteistyöhön, vaan kylät toivoivat esimerkiksi jonkin teeman kokeilua ja yhteistyötä aluksi yksittäisen tapahtuman toteutuksessa. Hanke osallistui myös joihinkin kuntien ja yhdistysten yhteistyötapahtumiin.

Hyvinvointipäivät olivat ikäihmisille tai kaikille kyläläisille/ kuntalaisille kohdennettuja tapahtumia, joiden ohjelmassa oli esimerkiksi yhteinen liikuntatuokio, terveyden ja toimintakykyyn liittyviä mittauksia, yhdistysten toiminnan ja terveyspalvelujen esittelyä sekä tietoisuuksia tai asiantuntijaluento. Mukana oli myös henkilökohtaisia hyvinvointipalveluja. Sisällöt olivat osin samankaltaisia kuin säännöllisessä kylätoiminnassa mukana olevien kylien palvelupäivissä.

Osassa tapahtumia projektihenkilöstö vastasi tapahtuman suunnittelusta ja järjestelyistä yhdessä kylän kanssa, kuten Salmisen seudun hyvinvointipäivässä Kuusamossa ja Korpisen kylän virkistyspäivässä Pudasjärvellä. Joissakin tapahtumissa, kuten Hyvinvointi-iltapäivissä Iissä ja Tiedetansseissa Oulussa hankkeella oli oma toimintapiste sisältäen esimerkiksi senioreille suunnatut Kunnan Mummola –testit, kehonkoostumusmittauksen, tasapainoradan ja tietoa kaatumisen ehkäisystä sekä hankkeen toiminnan esittelyä. Muhoksella hanke oli mukana toteuttamassa toimintakyvyltään heikentyneille kohdennettuja liikkumistestejä yhdessä Muhoksen kunnan ja OSAOn kanssa.

Koko kylän ulkoilu- ja toripäiviä toteutettiin esimerkiksi Muhoksen Mäntyrannalla ja Pudasjärvellä Rytingin kaupan pihapiirissä. Hanke osallistui myös Pyhännän Perttulinpäivien markkinoille omalla esittelypisteellä maakunnallisten kyläpäivien yhteydessä syyskuussa 2022.

Ensiaputaitojen harjoittelua Kuusamossa Salmisen seudun hyvinvointipäivässä.

Hankkeessa tehtiin yhteistyötä Pohjois-Pohjanmaan Kylät ry:n Hullun Älykkäät Kylät -hankkeen kanssa järjestämällä yhteiset kyläillat Hailuodossa (kesäkuu 2022) ja Kärsämäellä (tammikuu 2023). Tavoitteena oli esitellä hankkeiden toimintaa ja tavoittaa uinuvia kyliä hankeyhteistyön kautta. Hailuodon kyläillassa oli paikalla vain muutamia osallistujia, mutta Kärsämäellä tavoitettiin toimijoita kuudelta kylältä, eri yhdistyksistä ja Kärsämäen kunnasta. Hullun Älykkäät Kylät -hankkeen kanssa toteutettiin myös yhteinen Kyläpalveluista hyvinvointia -seminaari Kiimingin Hannuksen kylällä marraskuussa 2023.

Tapahtumakiertueet: Kunnan Mummola & On pop liikkua pyörällä

Liikuntaan ja hyvinvointiin liittyviä tapahtumia toteutettiin kylillä ja kuntakeskuksissa myös tapahtumakiertueina. Seniori-ikäisille suunnattiin Kunnan Mummola -kiertue sekä Kunnan Mummola tulee kylään! -hyvinvointitapahtumia, ja lapsille ja nuorille kohdennettiin pyöräilyteemainen On pop liikkua pyörällä -kiertue hankealueen kylillä. Kiertuemallin avulla toiminnasta saatiin kustannustehokasta, ja kohderyhmiä tavoitettiin hyvin yhteisellä markkinoinnilla.

Kunnan Mummola -kiertue toteutettiin 12 paikkakunnalla yhdessä PoPLin Yhdistyksistä hyvinvointia -hankkeen, Suomenselän Muisti ry:n, Ikäinstituutin sekä alueen kuntien kanssa 5.–18.5.2022. Kunnan Mummolat olivat yli 65-vuotiaille suunnattuja leppoisia ja toiminnallisia tapahtumia, joissa oli mahdollista testata tasapainoa, lihasvoimaa, toimintakykyä ja kehonkoostumusta, osallistua kuminauhajumppaan ja Ikäinstituutin etäjumppaan sekä saada tietoa liikkumisesta. Kunnan Mummola -testit sisälsivät yhdellä jalalla seisomisen, 5 x tuoilta ylösnousun, timed up and go -toimintakykytestin (kävelytestin) sekä käden puristusvoiman mittauksen. Kunnan Mummola on Lapin Liikunta ry:n kehittämä toimintamalli, jonka avulla pyritään ehkäisemään ikäihmisten kaatumisia. Kiertue toimi samalla Eloa ja iloa kylille -hankkeen markkinointi- ja rekrytointikiertueena kuntiin ja kyliin.

Kuminauhajumppaa Kunnan Mummolassa Temmeksellä.

Hankkeen aikana toimintamallia kehitettiin viemällä Kunnan Mummola -toimintaa maaseutualueiden kylille. Kunnan Mummola tulee kylään! -hyvinvointitapahtumat olivat maksuttomia, päiväaikaan järjestettyjä tapahtumia (3 h), joissa oli mahdollisuus osallistua Kunnan Mummola -testeihin ja kehonkoostumusmittaukseen (InBody) sekä saada palautetta testituloksista. Lisäksi tapahtuma sisälsi hyvinvointiluennon (tallenne), ohjatun jumppatuokion ja joissakin tapahtumissa yhteistyökumppaneiden toteuttamaa toimintaa. Kylätoimijoiden oli mahdollista halutessaan järjestää tapahtumaan yhteinen kahvitteletunti. Kunnan Mummola tulee kylään! -tapahtumia toteutettiin yhteistyössä kylien, kuntien ja yhdistysten kanssa. Siikalatvan kunnassa järjestettiin neljän tapahtuman minikiertue kylillä lokakuussa 2023, minkä lisäksi toteutettiin Kunnan Mummoloita yksittäisinä tapahtumina kylillä ja pienissä kuntakeskuksissa. Kunnan Mummola -tapahtumia järjestettiin hankkeen aikana 28 kpl toukokuun 2022 kiertue mukaan luettuna, ja niihin osallistui yli 900 henkilöä.

Lapsille ja nuorille kohdennettiin On pop liikkua pyörällä -tapahtumakiertue, joka vieraili yhdeksällä kylällä 4.–14.6.2024. Kiertueen toteuttivat PoPLin Eloa ja iloa kylille -hanke, Hyvinvointia kylille -hanke sekä lasten ja nuorten liikunnan toimialan Lisää liikettä -hanke yhteistyössä kylien, kuntien ja yhdistysten kanssa. Kylillä järjestettiin maksuttomia 2–3 tunnin kestoisia pyöräilyteemaisia ulkotapahtumia päiväaikaan arkipäivisin.

Mukaan valittiin yhdeksän kylää PoPLin toimialueelta ilmoittautumisjärjestyksessä. Kiertue starttasi Pohjois-Iistä, jonka jälkeen olivat vuorossa Ruka, Jokijärvi ja Markkuu. Toisella viikolla tapahtumia järjestettiin Kestilässä, Livolla, Päivärinteellä, Pyhännällä ja Vepsän kylällä. Kiertue keräsi 165 osallistujaa.

On pop liikkua pyörällä -tapahtumien toimintapisteillä oli mahdollista katsastaa oma pyörä ja kerrata liikennesääntöjä Liikenneturvan tietovisassa. Pyöräilytaitoja päästiin kokeilemaan ajotaitoradalla ja nopeutta kiihdytysuoralla. Pyöräsuunnistussprintissä opeteltiin leimaamista rastipisteillä ja kisailtiin, miten nopeasti radan saa suoritettua. Pyöräsuunnistuksesta tulikin kiertueen varsinainen hitti, ja rataa innostuttiin kiertämään myös juosten. Pyöräleikit, kuten saippuakuplien nappaus ja leikkivarjon alta pujottelu kiinnostivat etenkin pienempiä lapsia. Kiertueella oli kokeiltavana fatbike- ja BMX-pyöriä, jotka olivat liikkeellä lähes tauotta. Fatbiket kiinnostivat myös aikuisia kävijöitä. Kokeiltavana olleet kaksi BMX-pyörää arvottiin osallistuneiden kesken kiertueen päätteeksi.

Pyöräsuunnistuspiste kiinnosti On pop liikkua pyörällä -tapahtumassa Pohjois-Iissä.

Tutustuminen liikuntatapahtumiin: Ainet ja Reinot liikkeelle & On pop liikkua

Hankkeen toteutusaikana PoPLi järjesti vuosittain Ainet ja Reinot liikkeelle Ouluhallissa -liikuntatapahtuman sekä On pop liikkua -liikuntapäivän Ouluhallissa yhteistyössä Oulun kaupungin liikuntapalvelujen kanssa. Eloa ja iloa kylille -hanke osallistui maksuttomien tapahtumien järjestelyihin, markkinointiin ja toteutukseen. Tapahtumia markkinoitiin hankkeeseen osallistuville kylille mahdollisuutena tutustua liikunta- ja hyvinvointipalveluja tarjoaviin urheiluseuroihin, yhdistyksiin ja yrityksiin. Useat kylätoimijat vierailivat tapahtumissa saaden vinkkejä omaan toimintaansa. Myös projektihenkilöstö pääsi hyvin tutustumaan yhdistyksiin ja palveluntuottajiin ja samalla kartoittamaan yhteistyömahdollisuuksia hankkeen palvelupäivien ja muiden tapahtumien toteutuksessa.

Senioreille suunnattu Ainet ja Reinot liikkeelle Ouluhallissa -liikuntatapahtuma järjestettiin huhtikuussa 2022, 2023 ja 2024. Vuonna 2022 tapahtuma järjestettiin toisen kerran, ja järjestäjinä olivat PoPLi, PoPLin Yhdistyksistä hyvinvointia -hanke, Eloa ja iloa kylille -hanke sekä Oulun kaupungin liikuntapalvelut yhteistyössä urheiluseurojen ja järjestöjen kanssa. Vuosina 2023 ja 2024 Eloa ja iloa kylille -hankkeella oli päävastuu järjestelyistä, ja yhteistyössä oli mukana myös Oulun kaupungin vanhusneuvosto.

Vuonna 2024 tapahtumassa yli neljäkymmentä esittely- ja toimintapistettä, joissa oli mahdollista tutustua urheiluseurojen ja järjestöjen liikuntatoimintaan sekä alueen liikuntapalveluihin, kokeilla eri liikuntalajeja sekä saada ajankohtaista tietoa terveydestä ja hyvinvoinnista. Keväällä 2023 kokeiltiin uutuuksena Tiiäkkönää-infonurkkausta, ja keväällä 2024 ulkoilu- ja vapaa-ajan vaatteiden muotinäytöstä. Liikuntapäivissä oli mukana myös tähtivieraita ja viihteellistä ohjelmaa, kuten Tanssii Tähtien Kanssa -kisan voittajapari Erkkü & Anniina (2002), Express (2023) ja Maaseudun Äänitorvi, musiikkineuvos Mikko Alatalo (2024).

Ainot ja Reinot liikkeelle -tapahtumat liikuttivat senioreita Ouluhallissa.

Tapahtumat keräsivät vuosittain 2000–3150 kävijää, joista useat saapuivat lähikunnista. Linja-autokuljetuksia järjestettiin tapahtumaan esimerkiksi Limingasta, Siikajoelta, Siikalatvalta ja Tyrnävältä. Vuonna 2023 Iistä oli mukana Pohjois-Iin kyläläisiä ja vuonna 2024 Raahesta Lampinsaaren kyläläisiä, joille tapahtuma oli osa PoPLin Eloa ja iloa kylille -hankkeen järjestämää palvelu- ja virkistyspäivää.

Hanke oli mukana järjestämässä myös On pop liikkua -liikuntapäivää Ouluhallissa elokuussa 2022, 2023 ja 2024. Lapsille, nuorille ja perheille suunnatussa, maksuttomassa tapahtumassa oli mahdollista tutustua paikallisten urheiluseurojen toimintaan ja Oulun kaupungin liikuntapalveluihin sekä kokeilla eri liikunta- ja urheilulajeja toiminnallisilla pisteillä. PoPLin ja Oulun kaupungin liikuntapalvelujen yhdessä urheiluseurojen kanssa järjestämässä liikuntapäivässä oli myös lajinäytöksiä.

On pop liikkua -tapahtuma järjestettiin vuonna 2022 toisen kerran, jonka jälkeen sekä esittelijöiden että kävijöiden määrä on vuosittain kasvanut. Vuonna 2024 tapahtumassa oli mukana yli 30 esittelijää ja kävijöitä noin 1700 henkilöä. Tapahtumaan ja harrastusmahdollisuuksiin tutustui myös kylätoimijoita.

Kokeilut ja kampanjat

Eloa ja iloa kylille -hankkeen aikana kokeiltiin erilaisia malleja lisätä liikuntaan ja hyvinvointiin liittyvien palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta kylillä. Kyläpalvelukeskuksissa järjestettävien palvelupäivien ja kylätapahtumien ajatuksena oli viedä palveluja lähelle kylien asukkaita ja erityisesti mahdollistaa palveluja ikäihmisille. Hankkeen kuluessa kuitenkin huomattiin, etteivät palvelupäivät välttämättä tavoittaneet toimintakyvyltään heikentyneitä tai kaukana kyläpalvelukeskuksesta asuvia ikäihmisiä.

Ratkaisuna kokeiltiin kuljetusta kyläpalvelukeskukseen. Syyskuussa 2022 Utajärven Sanginkylällä toteutetussa Kyläillään yhdessä -tapahtumassa ikäihmisille ja kehitysvammaisille tarjottiin kuljetus tapahtumaan kuntakeskuksesta yhdessä saattajana toimineiden kuntatyöntekijöiden kanssa. Utajärven kunnan, DIAKin Yhdessä osallisuutta -hankkeen sekä useiden paikallisten yhdistysten ja toimijoiden kanssa toteutettuun tapahtumaan osallistui linja-autollinen asiakkaita saattajineen. Yhteiskuljetus helpotti tapahtumaan osallistumista. Hanke vastasi tapahtumassa linja-auton kustannuksista sekä tuolijumpan ohjauksesta ja opastuksesta kuntosalilla. Yhdessä osallisuutta -hanke on julkaissut kokemuksia kehittämiskokeilusta verkkosivuillaan.

Kuljetusmahdollisuutta tarjottiin myös kahdessa muussa tapahtumassa kyläläisille. Pudasjärvellä Rytingin pieni joulutori -tapahtumaan oli mahdollista saapua taksikuljetuksella, kun taas Utajärven Ahmaksella Kohdataan kylillä -tapahtumassa oli hyvin vähän kiinnostusta kuljetukselle.

Hanke osallistui myös Oulun kaupungin kirjastoauto Kaunon monitoimipäiviin, joissa kokeiltiin palveluiden vientiä asiointipaikkojen lähelle kirjastoautolla syksyllä 2022. Yli-Iissä toteutettiin senioreille kohdennettu liikuntatapahtuma yhdessä PoPLin Kolmiloikka urheiluseurojen digitaalisuuteen -hankkeen kanssa.

Tapahtumaan liitettiin myös Pudasjärven Siurualla samaan aikaan järjestetty palvelupäivä, joka striimattiin kirjastoautolle. Toisena monitoimipäivänä testattiin lapsille ja nuorille suunnattua liikunnallista tapahtumaa, joka toteutettiin PoPLin lasten ja nuorten liikunnan kehittäjän kanssa.

Hanke oli myös mukana suunnittelemassa ikäihmisten olohuone toimintaa Oulunsaloon. Oulunsalon Olokkari -toimintaa toteutettiin usean toimijan ja yhdistyksen yhteistyönä kevään 2023 ajan. Viikoittain vetovastuussa oli aina yksi toimija, ja Eloa ja iloa kylille -hanke toteutti omalla vuorollaan Kunnan Mummola -testejä. Olokkari toimi palvelukeskuksessa, joten osallistujat olivat pääsääntöisesti palvelukeskuksen asukkaita ja päivätoiminnassa mukana olevia. Ikäihmisiä ei tavoitettu laajemmin, joten toiminta jäi kokeiluksi.

Palvelupäivien ohella kyläläisiä aktivoitiin liikkumaan kampanjan avulla, jota kokeiltiin Taivalkoskella Jokijärven kylällä. Talvella 2023 kylällä toteutettiin kaksi kuukautta kestänyt hiihtokampanja yhdessä kyläseuran kanssa. Ladun varteen sijoitettuihin postilaatikoihin kerättiin suoritusmerkintöjä, ja kampanjan päätteeksi kylän ulkoilupäivässä arvottiin pieniä palkintoja kaikkien osallistuneiden kesken. Merkintöjä kertyi yli 200 kappaletta. Kampanja toteutettiin seuraavana talvena kylällä uudestaan kyläseuran toimesta.

Utajärven Ahmaksella puolestaan käynnistettiin kylän oma kuntokampanja Ahmaksen ja Niskan kylien hyvinvointitapahtuman yhteydessä Unelmien liikuntapäivänä keväällä 2023. Siikalatvan Leskelän ja Laakkolan kylien kanssa ideoitiin kylien välistä hiihtolatua ja mahdollista hiihtokampanjaa talvelle 2024, mutta nämä eivät hankkeen aikana toteutuneet.

Yhdessä etänä -aamupäivä Oulaisissa.

2.4 Hybriditapahtumat ja tallenteet

Hankkeen tapahtumien toteutuksessa hyödynnettiin hybridimallia järjestämällä kylien yhteistapaamisia, seminaareja, webinaareja ja muita pop up -tapahtumia, joihin oli mahdollista osallistua sekä paikan päällä että etäyhteydellä. Lisäksi joihinkin palvelupäiviin tuotettiin sisältöjä hybriditapahtumien avulla. Hankkeelle hankittiin videokuvauskalusto, ja projektihenkilöstö vastasi tapahtumien striimaamisesta Teamsin kautta. Etäyhteys mahdollisti kaikkien kiinnostuneiden kylien ja toimijoiden osallistumisen tapahtumiin paikasta riippumatta. Hybridimallilla toteutetuissa 15 tapahtumassa oli yhteensä noin 600 osallistujaa.

Hankkeen alussa toteutettiin viisi ikäihmisille kohdennettua Yhdessä etänä -aamupäivää, joiden tavoitteena oli tukea ikääntyvien hyvinvointia ja jaksamista kotona sekä palvelutaloissa etäyhteyksiä hyödyntäen. Toiminta oli käynnistynyt PoPLin Yhdistyksistä hyvinvointia -hankkeessa koronarajoitusten aikana, ja sitä toteutettiin yhteistyössä kuntien, yhdistysten ja järjestöjen kanssa. Eloa ja iloa kylille -hanke oli mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa keväällä 2022 järjestettyjä hybriditapahtumia, jotka sisälsivät monipuolista yhteistyökumppaneiden tuottamaa ohjelmaa, kuten musiikkia, liikuntaa ja tietoisuuksia. Tapahtumat järjestettiin Oulunsalossa, Kärämäellä, Oulaisissa, Utajärvellä ja Iissä, ja ne striimattiin etäkatselupisteisiin kylätaloille, asumisyksiköihin ja kirjastoon sekä etäosallistujille koteihin. Tapahtumiin osallistui yhteensä 364 henkilöä, joista noin 40 % oli mukana etäyhteydellä.

Yhdessä etänä -tapahtumia varten kuvattiin ennakkoon sisältöjä, kuten etäjumppa sekä esittelyvideoita. Lisäksi hankkeen alussa kuvattiin kolme valmentaja ja lääkäri Lari Karjulan hyvinvointiluentoa, joita hyödynnettiin palvelupäivissä ja Kunnan Mummola tulee kylään! -hyvinvointitapahtumissa. Myös keskeisillä sidosryhmillä kuten kunnilla oli mahdollisuus saada luentotallenteet käyttöönsä.

Hankkeessa toteutettiin kolme webinaaria. Kylien toivomassa 72 tuntia -varautumiswebinaarissa Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön 72 tuntia -varautumiskouluttaja kertoi, kuinka voi varautua kolmen vuorokauden sähkö- ja vesikatkotilanteita varten. Kotitalouksien varautuminen häiriötilanteisiin nähtiin hankkeen yhteistyökyllillä ajankohtaisena ja tärkeänä aiheena. Tilaisuuteen oli mahdollista osallistua etäyhteydellä ja PoPLin toimitalolla.

Ravitsemusterapeutin asiantuntemusta hyödynnettiin Miten pienennät vatsarasvaa? -webinaarissa, joka toteutettiin hybridimallilla yhteistyössä Kiimingin Urheilijoiden kanssa, sekä Ravinnosta vireyttä ja hyvinvointia ikääntyneelle liikkujalle -webinaarissa. Näistä jälkimmäinen webinaari oli osa ikääntyneille suunniteltua webinaarisarjaa, joka käynnistyi keväällä 2024 Ikiliikkuja-viikolla Ikäinstituutin Lisää voimaa vuosiin -webinaarilla. Kyliä kannustettiin toteuttamaan etäkatsomoita kylätaloille. Suunnitella oli myös kotijumppa-aiheinen webinaari, joka kuitenkin peruuntui.

Valmentaja ja lääkäri Lari Karjulan luentoja hyödynnettiin tallenteina hankkeen tapahtumissa.

2.5 Seminaarit

Hankkeessa järjestettiin kolme seminaaria, joiden tarkoituksena oli levittää ja juurruttaa toimintamalleja, tehdä hanketta tunnetuksi sekä edistää yhdyspintatyötä. Myös seminaarit toteutettiin hybridimallilla yhteistyössä muiden hankkeiden ja alueellisten toimijoiden kanssa.

Syksyllä 2022 hanke oli mukana Hyvä elämä, mielekäs arki - Pohjois-Pohjanmaan elintapa-verkoston seminaarin (21.9.) toteutuksessa. Hanke osallistui sisällön suunnitteluun ja järjestelyihin sekä vastasi Pudasjärvellä toteutetun seminaarin etälähetyksen organisoinnista.

Marraskuussa 2023 hanke järjesti yhdessä Pohjois-Pohjanmaan Kylät ry:n Hullun Älykkäät Kylät -hankkeen sekä Hannuksen kyläyhteisö ry:n kanssa Kyläpalveluista hyvinvointia -seminaarin Kiimingissä Hannuksen kylätalolla ja etäyhteydellä (28.11.). Seminaarissa kuultiin kyläkummitoiminnasta, kyläyhdistyksen roolista kyläläisten liikuttajana, kylän ja kiertueatterin vuorovaikutuksesta sekä yhdistystoimijoiden hyvinvoinnista. Lisäksi jaettavana oli esimerkkejä kyliltä. Kaikille avoimeen ja maksuttomaan tilaisuuteen osallistui kylätoimijoiden lisäksi kehittäjäjärjestöjen, Leader-ryhmien sekä kuntien edustajia. Samana päivänä toteutettiin myös Elo ja iloa kylille -hankkeen yhteistyökylien tapaaminen.

Hankkeen päätöseseminaari Elo ja iloa kylien liikunta- ja hyvinvointipalveluihin järjestettiin osana hankkeen päätöstapahtumaa Tyrnävän Temmeksellä Kylätalo Wäinölässä 14.9.2024. Seminaariin oli mahdollista osallistua myös etäyhteydellä. Seminaarissa esiteltiin kokemuksia ja toimintamalleja Elo ja iloa kylille -hankkeesta sekä kuultiin yhteiskunnallisesta yrittäjyydestä kylätoiminnassa ja kylien palvelujen kehittämisestä liikuntaa ja hyvinvointia tukevilla Leader-hankkeilla. Lisäksi tutustuttiin Pohjois-Pohjanmaan vuoden 2024 kyläksi valitun Temmeksen kohteisiin ja kyläyhdistyksen toimintaan. Myös tämän seminaarin yhteydessä toteutettiin Elo ja iloa kylille -hankkeen yhteistyökylien tapaaminen.

Hankkeen tulosten esittelyä päätösseminaarissa Temmeksellä.

2.6 Toiminnan juurruttaminen kylille

Toiminnan juurruttamiseen tähtäviä toimenpiteitä olivat edellä kuvatut kylien yhteistapaamiset ja seminaarit, joiden kautta jaettiin kokemuksia ja toimintamalleja kylätoimijoille ja eri sidosryhmille. Säännöllisessä kylätoiminnassa mukana olevien yhteistyökylien kanssa käytiin lisäksi yhteisen toimintajakson päätteeksi kyläkohtaiset palautekeskustelut palvelupäivien toteutuksesta ja toiminnan kehittämisestä ja juurruttamisesta. Palautetta käydään läpi kohdassa 8.1.

Eräs hankkeen tavoitteista oli, että kylätoimijat oppivat hankkeen aikana toteuttamaan palvelupäiviä ja muuta liikuntaan, terveyteen ja hyvinvointiin liittyvää toimintaa omalla kylällään itsenäisesti, yhteistyöverkostoja hyödyntäen. Toiminnan juurruttamista yhteistyökylille tuettiin hankkeen loppuvaiheessa Eloa ja iloa kylille -hankkeen kautta Unelmien liikuntapäivän kampanjalla sekä liikuntavälinepaketeilla.

Unelmien liikuntapäivä on kaikenlaisen liikkumisen kokeilu- ja pop up -päivä, jota vietetään 10.5. Tuolloin kunnilla, yhdistyksillä, urheiluseuroilla ja kenellä tahansa on mahdollisuus järjestää liikunnallista toimintaa ja tapahtumia. Suomen Olympiakomitean koordinoiman päivän tavoitteena on innostaa ihmisiä liikkumaan ja löytämään uusia tapoja liikkua. Eloa ja iloa kylille -hankkeen kautta kannustettiin yhteistyökyliä toteuttamaan omanlaisensa liikuntatapahtuma, lajikokeilu tai ohjattu liikuntatuokio Unelmien liikuntapäivänä 10.5.2024 tai kyseisen viikonlopun aikana. Hankkeen kautta oli mahdollista saada maksimissaan 150 euron tuki per kylä ohjattuun liikuntatoimintaan kylällä järjestettävässä Unelmien liikuntapäivän tapahtumassa. Tuki oli tarkoitettu ohjaajan palkkioon ja mahdollisiin kilometrikorvauksiin tai ostopalveluna hankittavaan ohjaukseen.

Neljä kylää hyödynsi tätä mahdollisuutta. Veneheiton kylällä vietettiin Unelmien liikuntapäivää ohjatun jumpan, yhteisen roskienkeruun ja kahvitelun merkeissä (9.5.). Jokijärvellä oli ohjelmassa sauvakävelyn ohjausta, sauvakävelyenkki, kahvit ja lihashuoltoa venytellen (10.5.). Siuruan työväentalo-kylätalolla puolestaan oli mahdollista tutustua ohjatusti erilaisiin jumppavälineisiin ja Kurkijärvellä joogaan (11.5.). Kylät järjestivät tapahtumat itsenäisesti ja markkinoivat tapahtumia omissa kanavissaan. Tapahtumissa oli yhteensä 53 kävijää.

Hankkeen yhteistyökylille tarjottiin myös mahdollisuutta saada pieni liikuntavälinepaketti kullekin kylälle yhteiseen käyttöön. Välinepaketteja oli neljä erilaista, arvoltaan noin 200 euroa/paketti: jumppasetti, pickleball-setti, pihapeliseti sekä 2 kpl frisbeegolfkoreja. Kylät saivat valita näistä yhden mielen paketin. Välineet tuli sijoittaa kylätalolle tai vastaavaan paikkaan, jossa ne ovat jatkossa kyläläisten käytettävissä. Lisäksi välinepakettin saaneet kylät sitoutuivat järjestämään kylällä hankkeen toiminta-aikana kaikille avointa ja maksutonta liikuntatoimintaa, kuten lajikokeilun, liikuntatuokion tai -tapahtuman, jossa hankitut välineet olivat käytössä.

.Kylät suunnittelivat, markkinoivat ja toteuttivat toiminnan itsenäisesti, minkä lisäksi kylät raportoivat toiminnasta hankkeelle ja/ tai viestivät kylän sosiaalisessa mediassa. Kahta kylää lukuun ottamatta kaikki kylät halusivat välinepaketin. Osa kylistä hyödynsi välineitä isomman tapahtuman yhteydessä, kun taas osa kylistä järjesti erillisen lajikokeilun tai ulkoilu-/ pihapeli-päivän elyyskuussa 2024. Kuudella kylällä oli mukana myös ohjaaja tai lajin harrastaja opastamassa lajiin. Muutamalla kylällä välineet olivat kyläläisten itsenäisesti käytettävissä.

2.7 Viestintä

Hankkeelle luotiin alkuvaiheessa maaseutu-teemainen logo, jota käytettiin viestinnässä yhdessä ELY-keskuksen ja Euroopan maaseuturahaston logojen kanssa. Hankejulistet ja -esite tehtiin hankkeen toimesta. Esitteitä jaettiin tapahtumissa ja julisteita annettiin yhteistyökylille esille laitettavaksi. Hankehenkilöstö teki tapahtumista mainokset, joita jaettiin kylille ja yhteistyötahoille sähköisesti ja tarvittaessa myös tulosteina. Hankkeelle hankittiin t-paidat, joita jaettiin hankkeen säännöllisessä kylätoiminnassa mukana olevien yhteistyökyläisten aktiiveille. Hanke näkyi paitojen kautta kylän toiminnassa.

Eloa ja iloa kylille -hankesivu luotiin PoPLin kotisivuille hankkeen alussa. Sivulla tiedotettiin tulevasta ja menneistä tapahtumista sekä kerrottiin hankkeen etenemisestä ja toiminnasta. PoPLin uutisissa julkaistiin juttuja hankkeen isommista yhteistyötapahtumista, kuten Ainot ja Reinot liikkeelle -liikuntatapahtumista ja On pop liikkua -liikuntapäivistä. Näistä tapahtumista tiedotettiin PoPLin tapahtumakalenterin lisäksi Lähellä.fi:n, Maaseutuverkoston sekä Mun Oulun tapahtumakalentereissa. Hankkeen loppupuolella tapahtumaviestintä painottui sosiaalisen median puolelle.

Sosiaalisen median pääkanavana toimivat PoPLin Facebook-sivut, joilla oli valmiiksi laaja seuraajakunta. Lisäksi toiminnasta tiedotettiin yhteistyökumppaneiden, kuten kylä-, kuntien ja kaupunkien, somekanavissa ja nettisivuilla.

Erityisesti kylätapahtumien tiedottamisessa yhteisöjen omat viestintäkanavat toimivat hyvin esimerkiksi WhatsApp-ryhmien ja tekstiviestirinkien avulla. Digitaalisten välineiden lisäksi tapahtumaesitteitä jaettiin kyläisten postilaatikoihin sekä ilmoitustauluille vapaaehtoisvoimin. Tämä mahdollisti tapahtumatiedotuksen myös internetiä käyttämättömille henkilöille, kuten ikäihmisille.

Hanke oli hyvin esillä printtimediassa sekä niiden digijulkaisuissa. Hankkeesta ja sen tapahtumista julkaistiin ainakin 40 lehtijuttua Pohjois-Pohjanmaalla ilmestyvissä sanoma-, seura- ja yhdistyslehdissä (liite 2). Tapahtumailmoituksia ja -mainoksia lehdissä oli parisenkymmentä. Ilmoituksia oli myös esimerkiksi kuntatiedotteissa. Maksumuurin takana olleet lehtijutut varmistettiin ePress-palvelun avulla. Erityisesti isommista tapahtumista lähetettiin mediatiedotteita alueen tiedotusvälineille.

PoPLin uutiskirjeessä tiedotettiin säännöllisesti hankkeen toiminnasta. Hankkeen oma uutiskirje suunnattiin PoPLin toimialueen kuntatoimijoille sekä yhdistyskoulutuksiin ja kehittämistoimintaan osallistuneille. Omalla uutiskirjeellä hankkeelle tuotiin näkyvyyttä sekä löydettiin yhteistyökyliä ja -kumppaneita. Hankkeen uutiskirjeitä lähetettiin viisi kappaletta, ja yksittäisen uutiskirjeen avajia oli lähemmäs 500. Toiminnan vakiinnuttua hankkeen uutiskirjeitä lähetettiin harvemmin.

Ainot ja Reinot liikkeelle -liikuntatapahtumien sekä On pop liikkuu -liikuntapäivien mainokset pyörivät Oulun kaupungin liikuntapaikkojen, kirjastojen sekä Pohteen hyvinvointikeskusten infonäyttöillä. Vuonna 2023 molemmat tapahtumat mainittiin myös Yle Radio Suomen alueuutisissa. Oulun kaupungin päiväkodit tiedottivat On pop liikkuu -tapahtumasta eVakassa ja koulut Wilmassa.

Viestinnällä oli keskeinen osa hankkeen toteutuksessa. Viestintää toteutettiin monikanavaisesti eri kohderyhmät huomioiden. Viestinnän toteutumista seurattiin ja kehitysideoita saatiin esimerkiksi osallistujapalautteista. Viestintää tehtiin paikallisesti ja alueellisesti sekä yhteistyössä hankkeeseen osallistuvien tahojen, kuten kylien ja kuntien, kanssa. Alueellisuus, kohderyhmät ja tapahtumien luonne huomioitiin viestintää tehtäessä. Tarkasteltaessa hankkeen tapahtumien kokonaiskävijämääriä voidaan todeta, että hankeviestintä onnistui tavoittamaan kohderyhmänsä.

Torstaina
30. marraskuuta 2023
54. vsk • N:o 93

 Rantapohja

Hyvinvointia ja huomiota kylille

Kyläkummitoiminta käynnistyy Pohjois-Pohjanmaalla

» Teea Tunturi
» Kiiminki

KIIMINGISSÄ, Hannuksen kyläläisillä järjestetyssä kyläpalveluista hyvinvointia-iltapäivässä pureuduttiin kylien hyvinvointiin ja elinvoimaisuuteen sekä etsittiin vastausta siihen, miten kylillä voitaisiin entistä paremmin ja saatettiin uusia kyläläisiä mukaan yhdistystoimintaan.

Päivän aikana todettiin, että kukas se kylän hännän nostaisi, jos eivät itse kyläläiset.

MAALLEMUUTON asiantuntija **Johanna Niilivuo** Suomen kylät ry:stä oli tapahtumassa kertomassa kyläkummitoiminnasta, joka on käynnistynyt vuonna 2022, mutta rantautuu parhaillaan pohjois-pohjanmaalaisiin kyliin. Kyläkummi on kylän tuki ja apu esimerkiksi kylälle muuttua suunnittelevalle perheelle tai kesäasukkaalle.

– Kyläkummi toivottaa tervetulleeksi, kertoo kyläpalveluista ja auttaa asukarruttavien asioiden kanssa. Hän auttaa uuden ihmisen osaksi yhteisöä. Kyläkummi myös tiedottaa kylän asioista ja on linkki kyläläisten ja kunnan välillä, Niilivuo kertoo.

Hänen näkemysensä mukaan kyläkummi on kuin kylän käyntikortti, oma mark-

Kyläpalveluiden kokemusasiantuntija, itä-suomalaisella humorilla varustettu Waikko Joe viihdytti yleisöä tarinoillaan. Hämmön takana on Maarianvaaran teatterin teatterinjohtaja Henry Räsänen. Joka kertoi Hannuksessa kylän ja kiertueatterin vuoroaikutuksesta.

kinointihenkilö. Niilivuo rohkaisee kyliä käynnistämään kyläkummitoiminnan ja tekemään siitä oman kylänsä näköistä.

– Toiminta viestii siitä, että haluamme kyliin uusia asukkaita. Samalla kylä haluaa nostaa koko kunnan imagoa ja olla lähestyttävämpi. Mallin avulla kylät voivat torjua sisänpääntäytymisen stereotypiaa.

TYÖHYVINVOINNIN ja seuratoiminnan asiantuntija **Eeva-Leena Ylimäki** kertoi

Kyläpalveluista hyvinvointia -tapahtuma välitettiin etäyhteydellä Kiimingin Hannuksesta kyliin ympäri Suomen. Päivän teemoina olivat kyläkummitoiminta, yhdistystoimijoiden hyvinvointi sekä eri kylien esimerkit omasta toiminnastaan.

Hannuksesta etäyhteydellä eri puolille Suomea välitetyssä tapahtumassa siitä, miten yhdistystoimijoiden hyvinvointi pitäisi huomioida kyläpalveluiden tuotannossa.

– Muun muassa yhdistyksen säännöt, toimintasuunnitelma, päätöksentekä sekä yleinen ilmapiiriin luominen. Yhdistyskulttuuri muodostuu viestinnästä, tavoitteista, ihmisten kiittämisestä ja kannustamisesta, yhdessä tekemisestä sekä perinteistä, Ylimäki sanoi.

Hän nosti esille sen, että vapaaehtoisuuteen perustuvaan toimintaan kuuluu kuitenkin vastuuta sekä muiten odotuksia täytettävissä, jolloin kuormittumista voi syntyä.

Eeva-Leena Ylimäki kertoi, että kuormittavien asioiden puheeksi ottaminen on tärkeää.

HANNUS on pieni, noin 120 talouden kylä Kiimingissä. Kylätoiminnan sydän on vuonna 2008 lakkautettu kyläkoulu, joka maapohjineen siirtyi Hannuksen ky-

läyhteisö ry:lle 50 euron hin-

napaehdotukseen perustuvan toimintaan kuulun kuitenkin vastuuta sekä muiten odotuksia täytettävissä, jolloin kuormittumista voi syntyä.

Yhdistyksen varat kertyvät joka toinen keskiviikko järjestettävistä bingoilloista sekä vuokratuloista.

Koulun entisessä asuntolarakennuksessa on myös kyläläisten oma kirjasto, puutyövästas sekä kuntosali. Saunakin tontilta löytyy. Kyläläiset pitävät itse yllä alueen erämaailua se-

Pohjoisillainen Vuoden kyläläihullu vuosimallia 2021, Anita Sievänen sekä PoPLi ry:n Tanja Löytynoja kertoivat, että hankkeet Eloa ja Iloa kylille sekä Hullun älykkäät kylät ovat vienneet viime vuosina virkistystä, hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä sadolle kyläyhdistyksille Suomessa.

kä luistelukenttää. Talkooporukkaa on kuitenkin kyläaktiivien **Pertti Kuttilaisen** ja **Aarno Hurun** mukaan yhä vaikeampi löytää.

– Minäkään konstin sitä keksii, että nuorempia tulisi mukaan? Ketaän ei ole pois käännytty, eikä käännytetä, Huru summailee. Tilaisuuden järjestivät PoPLin Eloa ja Iloa kylille –hanke ja Pohjois-Pohjanmaan Kylät ry:n Hullun Älykkäät Kylät –hanke yhteistyössä Hannuksen kyläyhteisö ry:n kanssa.

3. AIKATAULU

Hanke toteutettiin 1.1.2022–30.9.2024. Ensimmäisen kevään aikana markkinoitiin hanketta ja rekrytoitiin kyliä mukaan toimintaan sekä toteutettiin Yhdessä etänä -aamupäiviä, Kunnan Mummola -kiertue ja Ainot ja Reinot liikkeelle -liikuntatapahtuma. Toiminta jakautui säännöllisen kylätoiminnan osalta neljään kauteen (syys/kevät), jolloin palvelu- ja virkistyspäiviä järjestettiin kyseisellä kaudella mukana olevilla yhteistyökylillä. Hankkeen toteutusta muokattiin rahoittajan erityisehtojen mukaisesti, millä oli vaikutusta yhteistyökylien määrään ja toiminta-aikaan kylillä. Lisäksi koko hankkeen ajan toteutettiin erilaisia liikuntaan ja hyvinvointiin liittyviä pop up -tapahtumia kylillä ja kuntakeskuksissa sekä kehitettiin ja juurrutettiin toimintaa.

4. RESURSSIT

4.1 Toteutuksen organisaatio

Hankkeen toiminta-alue ja suunniteltujen tapahtumien määrä oli suuri, joten hankkeen sujuvan etenemisen varmistamiseksi hankkeeseen rekrytoitiin kaksi päätoimista hanketyöntekijää (100 % työaika). Tanja Löytynoja toimi projektivastaavana ja Teemu Hukkanen projektityöntekijänä koko hankkeen ajan. Tämän lisäksi hankkeessa työskentelivät aikuisliikunnan kehittäjä Ilkka Kurttila (sijaisena Laura Väihkönen 9–12/2022) 20 % työajalla ja taloussihteerit/taloushallinnon asiantuntija 5 % työajalla. Taloussihteerinä toimivat Virve Juopperi (1–6/2022) ja Ville Kukkonen (6–7/2022), jonka jälkeen hankkeen taloutta hoitivat taloushallinnon asiantuntijat Satu Rieppala (8/2022–2/2023) ja Sari Ojala (3/2023 alkaen). Lisäksi hankkeen tapahtumissa hyödynnettiin eri alojen ammattilaisia ohjaus- ja asiantuntijatehtävissä (palkkiot ja ostopalvelut).

4.2 Kustannukset ja rahoitus

Hankkeen hyväksytty kustannusarvio oli 440 000 euroa. Toteutuneet kustannukset olivat 422 675,86 euroa.

Palkkakustannusten lisäksi hankkeessa syntyi kustannuksia palvelu- ja virkistyspäiviin sekä muihin tapahtumiin liittyvistä ostopalveluista (sisällöt, kuljetukset), palkkioista ja asiantuntijoiden matkakustannuksista, tila- ja välinevuokrista, tapahtumissa tarvittavista laitteista, tarvikkeista ja lupamaksuista sekä markkinointi- ja materiaalikustannuksista.

Hankkeen rahoitus oli kokonaisuudessaan julkista tukea (EU + valtio).

Hankkeen kustannukset (€)

	Kustannusarvio	Toteutuneet kustannukset
Palkat	284 000	278 934,04
Palkkiot	13 000	10 515,68
Vuokrat	3 000	4 384,00
Ostopalvelut	55 800	42 678,86
Muut välittömät kulut	16 040	19 569,44
Laskennalliset yleiskustannukset, 24 %	68 160	66 593,84
Kustannukset yhteensä	440 000	422 675,86

5. RAPORTOINTI JA SEURANTA

Hankkeen toimintaa suunniteltiin ja seurattiin projektihenkilöstön palaverissa, joita pidettiin 1-2 viikon välein tai tarpeen mukaan. Toiminnan tukena oli PoPLin toimialavastaavista ja asiantuntijoista koostuva projektiryhmä, joka kokoontui hankkeen alkuvaiheessa kuukausittain. Toiminnasta raportointiin lisäksi kausittain PoPLin aluejohtajalle ja hallitukselle. Taloussihteri/taloushallinnon asiantuntija ja projektivastaava seurasivat säännöllisesti hankkeen taloustilannetta.

Hankkeen toiminnasta raportointiin säännöllisesti ohjausryhmälle, joka kokoontui hankkeen aikana kahdeksan kertaa. Ohjausryhmään kuului seitsemän jäsentä: aluejohtaja Esko Hassinen/ Jussi Ylitalo (9/2023 alkaen) PoPLista, puheenjohtaja Kaija Sepponen Eläkeliiton Oulaisten yhdistyksestä, toiminnanjohtaja Esa Aunola Pohjois-Pohjanmaan Kylät ry:sta, yritysneuvoja Auvo Turpeinen Pudasjärven Kehitys Oy:sta, liikunnanohjaaja Kaino Rajala Utajärven kunnasta, strategiapäällikkö Ilpo Tapaninen Pohjois-Pohjanmaan liitosta sekä rahoittajan edustajana asiantuntija Pirjo Onkalo Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksesta. Ohjausryhmän puheenjohtajana toimi Esko Hassinen/ Jussi Ylitalo ja varapuheenjohtajana Kaija Sepponen. Ohjausryhmän kokoonpanossa otettiin huomioon alueellinen näkökulma sekä keskeisten sidosryhmien edustus. Nuoria ei ollut mukana ohjausryhmässä, mutta Utajärven kunnan liikunnanohjaaja Kaino Rajala edusti kunnallista nuoris- ja liikuntatoimea.

Toiminnallisesta tilanteesta raportointiin rahoittajalle myös maksuhakemusten yhteydessä.

6. TOTEUTUSOLETUKSET JA RISKIT

Hankkeen riskejä pyrittiin arvioimaan ja tunnistamaan ennalta hyvällä suunnittelulla ja vastuuhenkilöiden määrittelyllä. Toimintojen toteutumista seurattiin säännöllisesti hankesuunnitelman aikatauluun verraten. Toimintaa muokattiin ja kehitettiin palautteen mukaisesti.

Hankesuunnitelmassa oli huomioitu viestinnän ja markkinoinnin tarve, jotta hankkeelle saadaan mahdollisimman laaja näkyvyys. Viestinnässä hyödynnettiin useita eri kanavia, mutta markkinointivideota ei toteutettu. Sen sijaan hankkeen alkuvaiheessa tehtiin markkinointikierros hankealueelle, millä tavoitettiin kyliä ja kuntatoimijoita.

Hankkeeseen pyrittiin valitsemaan mukaan sekä aktiivisia että hieman hiljaisempia kyliä, jotta voitiin testata toimintamallia erilaisissa toimintaympäristöissä. Kyliä saatiin mukaan monipuolisesti, mutta uinuvia kyliä oli vaikeampi tavoittaa ja saada lähtemään mukaan. Joitakin aktiivisia kyliä jätti myös osallistumasta hankkeeseen, sillä kylätoimijoilla ei ollut tarvetta tai aikaa uudelle hankeyhteistyölle. Kylillä, joilla ei ollut omaa kylätaloa, palvelupäiviä toteutettiin esimerkiksi koululla sekä eri yhdistysten ja yritysten tiloissa. Toteutuspaikkoja myös vaihdeltiin kylillä teeman mukaan. Palveluntuottajia saatiin pääsääntöisesti hyvin mukaan tapahtumiin, mutta välillä toimijoita tuli etsiä mukaan laajemmalla alueelta.

Ennakkoon oletettiin, että palveluketjun luominen harvaan asutulle alueelle vie aikaa. Hankkeessa saatiin käyntiin kyläkohtaisia palvelupäiviä ja näille jatkoa, mutta toiminta-alueen laajuuden vuoksi vain muutamat palveluntuottajat olivat mukana useammalla kylällä palvelupäivien toteutuksessa. Lähellä toisiaan sijaitsevilla Leskelän, Laakkolan ja Ojakylän kylillä saatiin kuitenkin kokeiltua palvelupäivien ketjutusta.

Yhtenä riskinä oli, että hankehenkilöstössä tapahtuu muutoksia. Projektivastaava ja projekti-työntekijä työskentelivät hankkeessa koko ajan, joten toimintoja pystyttiin toteuttamaan suunnitellusti ilman henkilöstövaihdoksia. Aikuisliikunnan kehittäjä oli yhden syksyn ajan muissa tehtävissä, jolloin hänen sijaisenaan toiminut henkilö työskenteli hankkeessa.

7. YHTEISTYÖKUMPPANIT

Hankkeen toimintaa toteutettiin tiiviissä yhteistyössä kylien, kuntien, yhdistysten, paikallisten palveluntuottajien ja verkostojen kanssa. Palvelupäivien lähtökohtana oli yhteissuunnittelu ja -toteutus, joiden avulla pyrittiin vastaamaan mahdollisimman hyvin kylien ja kohderyhmien tarpeisiin. Yhteissuunnittelulla aktivoitiin kyliä toteuttamaan toimintaa verkostojen ja eri sidosryhmien kanssa, millä pyrittiin luomaan edellytyksiä toiminnan juurtumiselle. Sama toimintatapa oli myös useissa pop up -tapahtumissa.

Yhdistykset ja yritykset tutuiksi -palvelupäivä Gunnarin Kartanossa Lampinsaaren kylällä.

Keskeisimpiä toimintaan osallistuneita organisaatioita olivat kyläyhdistykset ja muut vastaavat kyläorganisaatiot. Paikalliset yhdistykset, erityisesti eläkeläis- ja kansanterveysyhdistykset, olivat myös tärkeässä roolissa tapahtumien suunnittelussa ja toteutuksessa. Urheiluseurat olivat mukana etenkin lajikokeilu- ja ulkoilupäivissä sekä isommissa liikuntatapahtumissa. Kuntien rooli vaihteli tiedotusyhteistyöstä ja tapahtumien organisoinnista aktiiviseen toiminnan suunnitteluun ja ohjaustehtäviin tapahtumissa, minkä lisäksi kuntatoimijoiden kautta tavoitettiin kyliä ja muita paikallisia toimijoita.

Yhteistyökumppaneina toimi lisäksi useita hankkeita, joista Pohjois-Pohjanmaan Kylät ry:n Hullun Älykkäät Kylät -hankkeen kanssa tehty yhteistyö kyläiltojen ja seminaarin järjestämisessä oli merkittävää. Hullun Älykkäät Kylät -hankkeen kanssa jaettiin myös kokemuksia kylätoiminnasta ja tavoitettiin kylätoimijoita. Yhteistyökumppaneina toimivat lisäksi PoPLin muut hankkeet ja asiantuntijat.

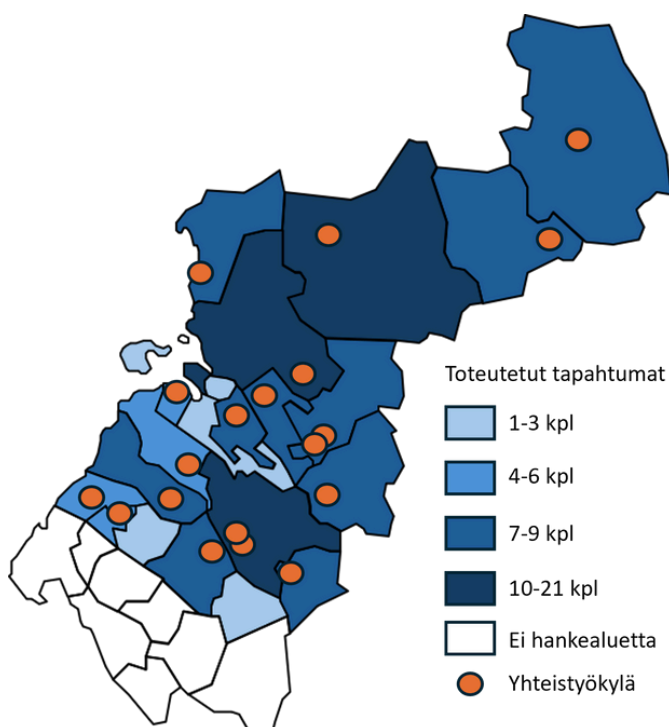
Palvelupäivät eivät olisi olleet mahdollisia ilman yritysten ja paikallisten palveluntuottajien mukana oloa. Osa palveluntuottajista oli mukana useammassa palvelupäivässä osallistuen toimintaan myös eri kylillä. Palvelupäivissä ja ikäihmisille kohdennetuissa tapahtumissa tehtiin lisäksi yhteistyötä apteekkien, seurakuntien, Pohteen ja järjestöjen kanssa. Oppilaitoksista toimintaan osallistuivat JEDU ja OSAO. JEDUn henkilökuntaa ja opiskelijoita oli mukana toteuttamassa palvelupäiviä Laakkolassa, ja OSAOn opiskelijat tekivät terveyskuntoon ja toimintakykyyn liittyviä mittauksia Ainot ja Reinot liikkeelle -tapahtumissa.

Hankkeen palvelu- ja virkistyspäiviä oli toteuttamassa kaiken kaikkiaan lähes 200 yhteistyökumppania ja palveluntarjoajaa. Palvelupäivien toteutuksessa yleisin yhteistyömalli oli PoPLi, kyläyhdistys ja kunta, ja riippuen teemasta mukana olivat lisäksi yritykset/ yhdistykset/ urheiluseurat/ apteekit/ Pohde. Kaikki tapahtumat huomioon ottaen yhteistyötä tehtiin hankkeessa usean sadan organisaation kanssa.

8. TULOKSET JA VAIKUTUKSET

Hankkeen toimintaan osallistui yli 18 000 henkilöä, mikä ylitti hankesuunnitelmassa asetetun tavoitteen 1 500 osallistujasta moninkertaisesti. Hanke oli mukana toteuttamassa useita isoja liikuntatapahtumia, mikä lisäsi hankkeeseen osallistuneiden määrää. Säännöllisessä kylätoiminnassa mukana olevien kylien kanssa järjestetyt palvelu- ja virkistyspäivät keräsivät lähes 3 700 osallistujaa, joten hankkeen toiminta tavoitti erinomaisesti kylien asukkaita ja palvelupäivistä kiinnostuneita.

Toimintaa oli kaikissa hankealueen 22 kunnassa. Tavoitteet toteutuivat myös hankkeeseen osallistuneiden kylien ja tapahtumien kokonaismäärän osalta. Säännöllisessä kylätoiminnassa oli mukana 20 kylää, joista osa oli kyläpareja. Viidestä kunnasta ei löytynyt mukaan yhteistyökylää, jolla olisi ollut kiinnostusta ja mahdollisuuksia lähteä toteuttamaan yhdessä palvelu- ja virkistyspäiviä. Tapahtumia järjestettiin 164 kappaletta, josta puolet (81) oli palvelu- ja virkistyspäiviä. Toimintaa oli kaiken kaikkiaan lähes 50 kylän kanssa.

8.1 Palaute toiminnasta

Toiminnasta kerättiin palautetta kohderyhmiltä palautelomakkeilla sekä suullisesti tapahtumien yhteydessä. Yhteistyökumppaneilta ja palveluntuottajilta saatiin pääsääntöisesti suullista palautetta, mutta Ainot ja Reinot liikkeelle -liikuntatapahtumissa ja On pop liikkua -liikuntapäivissä oli käytössä myös sähköinen palautekysely esittelijöille. Säännölliseen kylätoimintaan osallistuneet kylät antoivat palautetta palvelu- ja virkistyspäivien yhteydessä, kyläkohtaisissa palautekeskusteluissa sekä kylien yhteistapaamisissa. Lisäksi palautetta kerättiin kylätoimijoilta puhelimitse. Palaute oli kokonaisuutena pääsääntöisesti hyvää tai erinomaista, ja toimintaa kehitettiin hankkeen aikana palautteen pohjalta.

Palaute osallistujilta ja kumppaneilta

Palautelomakkeita käytettiin senioreille suunnatuissa Kunnan Mummoloissa, Yhdessä etänä -aamupäivissä, Ainot ja Reinot liikkeelle -liikuntatapahtumassa, On pop liikkua -liikuntapäivässä vuonna 2022 sekä muutamissa palvelupäivissä. Vuosina 2023 ja 2024 On pop liikkua -liikuntapäivässä oli käytössä sähköinen palautekysely.

Kunnan Mummoloista kirjallista palautetta saatiin 254 henkilöltä, joista lähes kaikki kokivat toiminnan tarpeelliseksi paikkakunnalla. Lähes puolet Kunnan Mummoloihin osallistujista oli saanut tiedon tapahtumasta paikallislehdistä ja noin kolmasosa ystävältä, julisteesta tai verkkosivuilta. Joissakin tapahtumissa runsas kävijämäärä sai välillä aikaan jonoja testauspisteille, mutta pääosin osallistujat olivat hyvin tyytyväisiä tapahtumaan. Mahdollisuus saada tietoa omasta kunnasta, henkilökohtainen palaute ja yleistajuinen asiantuntijaluento koettiin parhaana antina.

Toteutetut tapahtumat kunnittain PoPLin toimialueella sekä säännöllisessä kylätoiminnassa mukana olleet yhteistyökylät. (Karttapohja: © Tilastokeskus 2021)

“Kyllä on hyödyllinen tilaisuus vanhemmalle väelle. Aktivoi liikkumaan ja miettimään elämäntapa valintoja. Hyvät testit. InBody varsinkin.”

Osallistujapalautetta Kunnon Mummolasta

Yhdessä etänä -aamupäivien osallistujia tavoitettiin ensisijaisesti eläkeläisyhdistysten ja muiden yhteistyökumppaneiden sekä paikallislehtien kautta. Palautteissa kiiteltiin tapahtumien monipuolista ohjelmaa ja mielenkiintoisia esiintyjä sekä mukavaa yhdessä oloa. Etäyhteys asetti toteutukselle välillä pieniä teknisiä haasteita, ja osallistajat toivoivat myös näkyvämpää tiedottamista tapahtumasta ja etäyhteyslinkin helppoa löytämistä.

Ouluhallissa toteutetuista tapahtumista kerättiin palautetta sekä kävijöiltä että tapahtumaan osallistuneilta esittelijöiltä. Ainot ja Reinot liikkeelle -liikuntatapahtumista kävijäpalautetta saatiin usealta sadalta henkilöltä. Kävijöiden tyytyväisyys tapahtumaa kohtaan näyttää lisääntyneen, sillä vuonna 2024 tapahtuma arvioitiin kokonaisuutena erinomaiseksi tai hyväksi. Tapahtuman monipuolisuutta, liikunta-mahdollisuuksia ja viihteellistä ohjelmaa kiiteltiin eniten, kun taas äänentoisto sai eniten negatiivista palautetta. Myös esittelijät olivat erittäin tyytyväisiä Ainot ja Reinot liikkeelle -tapahtumaan antaen esimerkiksi vuonna 2024 kokonais-arvosanaksi 4,3 (asteikolla 1–5). Kehittämistarpeita arvioitiin olevan eniten markkinoinnissa. On pop liikkua -liikuntapäivissä puolestaan saatiin kävijöiltä vastauksia palautekyselyihin vain vähän, mutta palautetta antaneet olivat erittäin tyytyväisiä kertoen pitäneensä toiminnallisista pisteistä ja lajiesittelyistä. On pop liikkua -tapahtuman esittelijät antoivat myös hyvää tai erinomaista palautetta (kokonaisarvosana 4–4,4) ja mainitsivat tavoittaneensa etenkin pienempien lasten perheitä.

Palvelupäivien yhteydessä vain muutamat henkilöt vastasivat palautekyselyihin, mutta suurin osa osallistujista antoi palautetta suullisesti. Palvelupäiviin oltiin yleisesti erittäin tyytyväisiä. Osallistajat kiittelivät, että palvelupäivien ja tapahtumien kautta kylille on saatu toimintaa, yhteisöllisyyttä ja ihmisiä liikkeelle.

Henkilökohtaiset hyvinvointipalvelut olivat palvelupäivissä hyvin suosittuja ja ajat palveluntarjoajille usein täyteen varattuja. Palveluja hyödyntäneet toivoivat vastaavanlaista toimintaa kylälle jatkossakin. Kyläläiset saivat osallistua palvelupäivissä monenlaiseen liikunnalliseen ja hyvinvointia edistävään toimintaan, ja osa kertoi tapahtumien innostaneen liikkumaan tai herätelleen tekemään muutoksia elintapoihin. Monet kyläläisistä osallistuivat useampaan kylällä järjestettyyn palvelupäivään. Virkistyspäivissä mukana olleet olivat myös erittäin tyytyväisiä mahdollisuudesta päästä kylän yhteiselle virkistysreissulle ja tutustumaan lähiseudun palveluihin.

Yhteistyökumppanit ja palveluntuottajat antoivat palautetta esimerkiksi hyvin sujuneesta tapahtumasta ja järjestelyistä. Erityisesti henkilökohtaisia hyvinvointipalveluja tarjonneet palveluntuottajat kokivat toiminnan kylällä olleen mielenkiintoinen ja kannattavakin kokeilu ja kertoivat olevansa valmiita tulemaan myös uudestaan, jos kylällä järjestetään vastaavanlaista toimintaa.

Vesiaktiiviteettien kokeilua Hiastinhaaran luontopäivässä Pohjois-Iissä.

Palautekeskustelut kylillä

Yhteisen toimintajakson päätteeksi jokaisen säännöllisessä kylätoiminnassa mukana olevan yhteistyökylän kanssa käytiin kyläkohtainen palautekeskustelu palvelupäivien toteutuksesta ja toiminnan kehittämistä. Palautekeskusteluihin osallistui palvelupäivien suunnittelussa ja toteutuksessa mukana olleita aktiivitoimijoita kyläyhdistyksestä tai muusta kyläorganisaatiosta. Tapaamisissa käytiin läpi, kuinka palvelu- ja virkistyspäivät onnistuivat, millaista kohde-ryhmältä saatu palaute oli ja miten toimintaa voitaisiin juurruttaa kylälle. Palautekeskustelut toteutettiin pääsääntöisesti lähitapaamisina. Lisäksi palautetta kerättiin hankkeen loppuvaiheessa puhelimitse.

“Hanke on tuonut paljon positiivista kylälle. Osallistuminen kylän yhteisiin tapahtumiin on lisääntynyt ja liikuntaan suuntautuvaa toimintaa on lisätty. --- Kiitos kun saimme teiltä paljon hyviä vinkkejä ja virkistystä kylällemme!”

“Saimme hyviä ideoita tuleville vuosille. Alueen asukkaat saivat ihania muistoja yhteisestä tekemisestä ja tutustuivat alueen asukkaisiin palvelupäivien avulla. Hankkeen avulla saimme sellaisia aktiviteetteja, joihin ei olisi kyläyhdistyksellä muuten ollut rahaa. Koemme että saimme paljon hankkeesta niin elämyksiä kuin ideoita tulevaan.”

Kylätoimijoiden palautetta palvelu- ja virkistyspäivistä

Avoimet Kylät -päivä sai väkeä liikkeelle Kurkijärvellä.

Palaute oli erittäin myönteistä, sillä palvelupäivien koettiin tuoneen uusia sisältöjä, ideoita, yhteistyökumppaneita ja resursseja kylille. Useat kylät kertoivat toimintansa monipuolistuneen ja piristyneen hankkeen myötä. Palvelu- ja virkistyspäivät olivat mahdollistaneet kylille erilaisen toiminnan kokeilun, ja hankeyhteistyön avulla kylät olivat saaneet asukkailleen myös sellaisia aktiviteetteja, joihin kyläyhdistyksellä ei olisi ollut muutoin rahoitusta tai henkilöresursseja. Toiminta oli lisännyt kylien näkyvyyttä, sillä toimintaa oli keskimäärin kuukausittain ja joillakin kylillä tehtiin tapahtumissa jopa kävijämääräennätyksiä. Hankkeen kautta kylät olivat saaneet myös markkinointiapua.

Kylätoimijat olivat myös päässeet tutustumaan kyläläisiin ja lähiseudun asukkaisiin yhteisen tekemisen kautta. Tapahtumien nähtiin lisänneen yhteisöllisyyttä, sillä ne olivat saaneet liikkeelle harvemmin yhteisiin tilaisuuksiin osallistuvia kyläläisiä sekä ikäihmisiä jälleen koronan jälkeen. Muutama kylä sai toiminnan myötä myös uusia talkoolaisia kylälle sekä jäseniä kyläyhdistykseen.

8.2 Toiminnan jatkuvuus

Hankkeessa onnistuttiin aktivoimaan kyläläisiä liikunnalliseen toimintaan, sillä usealla kylällä käynnistyi tai jatkettiin erilaisia ohjattuja jumpparyhmiä. Kylät hankkivat myös liikuntavälineitä, käynnistivät liikuntakampanjoita ja toteuttivat kylätalojen yhteyteen liikuntapaikkoja. Yhdellä kylällä toiminnassa mukana ollut yrittäjä koulutettiin myös asahin ohjaajaksi. Uudet toimijat ja nuorempien vastuunotto esimerkiksi liikuntatoiminnan järjestämisessä nähtiin yhteistyökylillä merkittävänä asiana toiminnan jatkolle.

Palvelu- ja virkistyspäivien kautta kyläyhdistykset ja kylien asukkaat tutustuivat lähiseudun yrityksiin ja saivat kontakteja palveluntuottajiin. Palautekeskusteluissa käytiin läpi mahdollisuuksia toiminnan juurtumiseen kylän toimintaan. Kylillä oli joko suunnitteilla jatkaa tai jo käynnistynyt palvelupäivien yhteydessä toteutettua toimintaa. Esimerkkejä toiminnasta:

- Laitasaaren kylän tuolijumppa senioreille kunnan liikunnanohjaajan vetämänä.
- Kylätalo Katajistolla (Ahmas-Niska) jatkettu tuolijumppaturinoita vapaaehtoisvoimin. Käynnistynyt jumppa, johon saatu kunnalta tukea ohjaajan palikkaamiseen.
- Laakkolassa käynnistynyt asahi ja kylätalon läheisyyteen valmistunut frisbeegolfrata.
- Hyvinvointi- ja palvelupäiviä toteutettu mm. Jokijärvellä, Pirttikoskella, Varjakassa, Siurualla ja Lamujoki-Ojalankylällä. Tarjolla esimerkiksi hierontaa, vyöhyketerapiaa, jalkahoitoja, hiustenleikkausta. Palvelupäiviä suunnitteilla myös Lampinsaaren, Laakkolaan ja Leskelään.

- Pirttikosken kylällä käynyt hieroja kerran kuussa. Tällä hetkellä hierojalla työhuone kylätalolla.
- Toimintaa järjestetty lapsille ja perheille Vepsän kylällä (esim. Touhupäivä & Koko kylän karkelot).
- Liikuntakampanja toteutettu kyläseuran toimesta Jokijärven kylällä.
- Tanssitoiminnan virkistyminen Pyhäkosken kylällä.
- Sydäniskurin hankinta ja siihen liittyvä koulutus Lumijoen Varjakassa.
- Ulkoilupäivät jatkuneet useilla kylillä.
- Suunnitteilla mm. peli-iltoja, turvallisuuteen liittyviä tapahtumia, kädentaitoiltoja eri kylillä.

Toiminnan jatkuvuuden kannalta kylätoimijoiden resursseilla ja verkostoilla on keskeinen rooli. Kylien kanssa käydyissä palautekeskusteluissa tuli esille, ettei hankkeessa kokeiltua toimintaa ole kaikilta osin mahdollista toteuttaa ilman hankkeen tai kunnan tukea. Tämä on haaste palveluntuottajien kanssa tehtävälle yhteistyölle ja erityisesti maksullisille kursseille ja muille ohjatuille toiminnoille, sillä kylät joutuvat usein etsimään vaihtoehtoisia ja edullisempia toteutus- tapoja. Kylätoimijat tuottavat esimerkiksi itse palveluja vapaaehtois pohjalta. Yhteistyö kunnan ja eri yhdistysten kanssa on myös keskeistä toiminnan jatkumiseksi. Myös kylätaloilla toteutettavat palvelut, joista asiakas itse maksaa, tarjoavat kyläläisille mahdollisuuksia lähipalveluihin.

**HYVINVOINTI-
PÄIVÄ**

LA 28.10. klo 11.00–17.00

Tervetuloa porisemaan keiton ja kahvin kera!
Kunnanjohtaja Mirva Haataja tulee kertomaan kunnan kuuluisia klo 12.00 lähtien.
Paikalla Anna Seiteri vyöhyketerapeutti, Parturi-Kampaaja Xana Tuire Illikainen ja Sanna Kivelä / Arctic Nutrition tuotteet.

Kyläseura järjestää
IKEAN OSTOSREISSUN

LA 18.11.2023
LINJA-AUTO LÄHTEE
KYLÄTALOLTA klo 7.00.
Kyläläisille ilmainen ja muille 25 euroa.
Ilmoittautumiset 040 578 7176.
Matka tehdään jos vähintään 20 ilmoittautuu.

 Jokijärven Kyläseura

Vepsän kylällä jatkettiin Touhupäiviä ja Jokijärvellä Hyvinvointipäiviä syksyllä 2023. (Kuvat: Facebook)

8.3 Eloa ja iloa kylille –toimintamalli

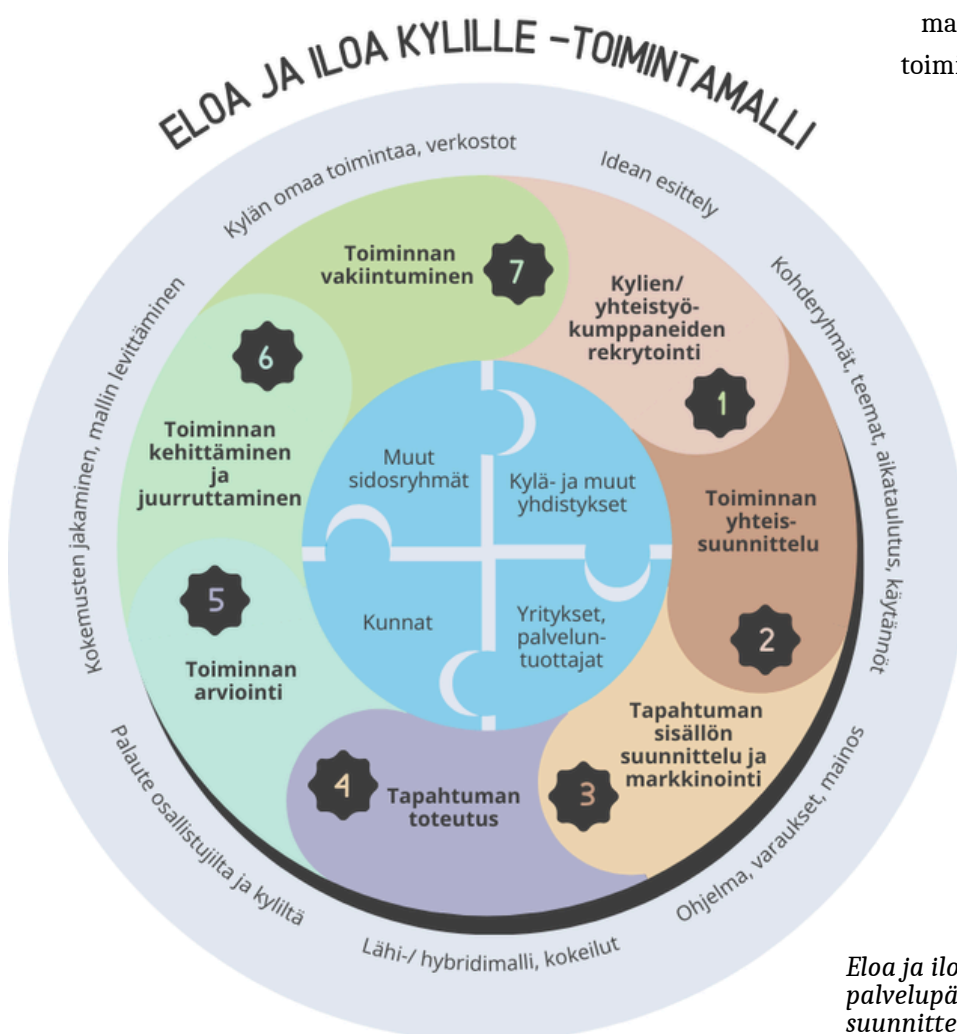
Hankkeessa kokeiltiin ja kehitettiin erilaisia malleja, tapahtumasisältöjä ja toteutustapoja, joiden avulla voidaan lisätä matalan kynnyksen palvelupäiviä ja tapahtumia lähellä asukkaiden kotia ja parantaa näin lähipalvelujen saatavuutta erityisesti harvaan asutun maaseutualueen kylillä. Toiminnan pohjalta muotoutui Eloa ja iloa kylille –toimintamalli palvelupäivien ja kylätapahtumien suunnitteluun ja toteutukseen. Samaa mallia voidaan soveltaa myös muiden tapahtumien kohdalla.

Toimintamallissa on kuvattu palvelupäivien ja kylätapahtumien suunnittelun, toteutuksen, arvioinnin ja juurruttamisen prosessi, jonka myötä kylien osaaminen ja valmiudet lähipalvelujen tuottajina paranevat ja esimerkiksi palvelupäivät voivat vakiintua osaksi kylien säännöllistä toimintaa. Malliin on kirjattu myös jokaiselle vaiheelle ominaisia toimintoja.

Mallissa on keskeistä yhteistyö kyläyhdistysten ja muiden paikallisten yhdistysten, yritysten ja palveluntuottajien, kuntien sekä muiden sidosryhmien välillä. Palvelupäivien myötä muodostuu verkosto, jota kylät voivat hyödyntää toiminnassaan. Toimintaa toteutetaan lähi-tapahtumina kyläpalvelukeskuksissa tai hybridimallilla, jolloin toimintaan on mahdollista osallistua laajemmalla alueella etäyhteydellä.

Toimintamallia kehitettiin ja sovellettiin hankkeen aikana laajasti koko toiminta-alueella. Samalla huomattiin, että kylien erilaisilla lähtökohdilla ja olosuhteilla oli vaikutusta toimintamallin käyttöönottoon. Aktiivisilla kylillä oli jo paljon toimintaa, useita toimijoita, kylätalo toimintapaikkana ja yhteistyötä esimerkiksi eri yhdistysten kanssa, jolloin toimintamallin juurtumiselle oli lähtökohtaisesti hyvät edellytykset. Sen sijaan hiljaisemmillä kylillä toimintaa pyrittiin herättämään ja löytämään mukaan uusia toimijoita, jotta

toiminnan kokeileminen olisi aluksi mahdollista. Kylien kokemuksia toiminnasta jaettiin muun muassa kylien yhteistapaamisissa, ja osa kylistä vieraili hankkeen aikana myös tutustumassa toisen kylän toimintaan.

Eloa ja iloa kylille –toimintamalli palvelupäivien ja kylätapahtumien suunnitteluun ja toteutukseen.

8.4 Toiminnan arviointia

Eloa ja iloa kylille -hanke oli sekä teemallisesti että alueellisesti laaja hanke. Hankkeen aikana toteutettiin palvelu- ja virkistyspäiviä ja muita tapahtumia laajasti liikuntaan, terveyteen ja hyvinvointiin liittyvistä teemoista kylien toiveiden ja tarpeiden mukaisesti. Koska teemat vaihtelivat kylillä palvelupäivittäin, toiminnalla tavoitettiin erilaisista palveluista kiinnostuneita kyläläisiä hyvin, mutta hankkeen vaikuttavuus jäi yksittäisen teeman osalta vähäisemmäksi. Pienempi toteutusalue ja kylien määrä olisivat voineet tehdä toiminnasta tehokkaampaa, jolloin kylien rekrytoinnin ja toiminnan käynnistämisen sijaan hankkeessa olisi ollut mahdollista keskittyä enemmän toiminnan kehittämiseen kylillä.

Hankkeessa oli mukana laaja verkosto toimijoita järjestämässä ja toteuttamassa hyvinvointi- ja palvelutoimintaa harvaan asutuille maaseutu-alueille. Verkosto laajeni hankkeen aikana merkittävästi, ja tätä verkostoa on mahdollista hyödyntää myös jatkossa niin hanketoteuttajan kuin kylienkin tulevassa toiminnassa. Hankkeeseen osallistuneet, eri puolilla maakuntaa sijaitsevat yhteistyökylät saivat myös verkostoitumisen mahdollisuuksia keskenään kylien yhteistapaamisissa. Kaikkia yhteistyökyliä ei kuitenkaan saatu mukaan yhteistapaamisiin, vaikka osallistumista pyrittiin helpottamaan esimerkiksi mahdollisuudella osallistua etäyhteydellä. Koska yhteistyökylät sijaitsivat hajallaan eri puolilla toiminta-aluetta, kylien välistä ja kuntarajoja ylittävää käytännön yhteistyötä lähipalvelujen toteuttamisessa ei juurikaan käynnistynyt. Myös palveluntuottajat pyrittiin löytämään kylien lähitoltta toiminnan jatkuvuutta ajatellen.

Lähipalveluja suunnattiin hankkeessa ikääntyneiden lisäksi muille kohderyhmille kyläprofiilin mukaisesti. Pop up -tapahtumissa painopiste oli ikäihmisten hyvinvoinnin edistämässä, mutta johtuen tapahtumien yksittäisestä luonteesta hankkeessa ei ollut mahdollista seurata ja mitata hankkeen toimintojen vaikuttavuutta näiltä osin.

Hankkeen aikana kartoitettiin kuntien halukkuutta kyläläisten toimintakyvyn arviointiin ja heidän saamiseensa mukaan kunnan ja hyvinvointialueen palveluketjuun, mutta kunnissa ei ollut tällä hetkellä resursseja ottaa tällaista toimintamallia käyttöön.

Hanke lisäsi hanketoteuttajan osaamista ja ymmärrystä siitä, millaisia resursseja näin laaja-alaiseen tapahtumatuotantoon tarvitaan. Projektihenkilöstöä oli mukana lähes kaikissa tapahtumissa, mikä satoi resursseja mutta toi kuitenkin hankkeelle ja PoPLille näkyvyyttä myös uusilla kylillä ja uusien toimijoiden keskuudessa. Kyliltä saatiin hyvää palautetta mukanaolosta ja toiminnan toteutuksesta.

Jatkossa Eloa ja iloa kylille -toimintamallia voitaisiin viedä eteenpäin Pohjois-Pohjanmaan Kylät ry:n ja maakunnallisen kyläneuvosto-verkoston kautta, jotka tavoittavat hyvin kyliä. Hankkeessa saatuja kokemuksia ja toimintamallia voidaan puolestaan levittää alueen kuntiin PoPLin kuntakumppanuusmallin kautta. Kunnissa erityisesti liikuntatoimi on keskiössä toiminnan juurruttamisessa. Myös yhteistyö Pohteen kanssa on keskeistä.

Pohteen tietoisuus Omaolo-digipalvelusta Kurkijärven hyvinvointipäivässä.

9. Esitykset jatkotoimenpiteiksi

Hankkeen toiminnan myötä esille nousi tarpeita kehittää kylien lähipalveluja kohdennettumilla ja toistettavilla palveluilla. Uuden toimintamallin kokeilemiseksi hanketoteuttaja on käynnistänyt Hyvinvointia kylille -hankkeen Oulun Seudun Leaderin alueella, joten toimintaa testataan pienemmällä maantieteellisellä alueella.

Eloa ja iloa kylille -hankkeessa palveluntuottajat vierailivat kylillä yhdessä tai useammassa palvelupäivässä, jolloin toiminta oli lähinnä kokeilua ja asiakaskontaktien hakua. Yrittäjien toimintaa tulisi tukea kylillä pidemmän aikaa, jotta yrittäjät pystyisivät selvittämään, löytyykö kyliltä riittävästi asiakaskuntaa ja edellytyksiä kannattavalle liiketoiminnalle. Muutamat palveluntuottajat olivat mukana useamman kylän palvelupäivissä, mutta varsinaista palveluntuottajien verkostoa ei syntynyt tässä hankkeessa. Lähipalvelujen tuottamista kylille voisi jatkossa pohtia enemmän palveluntuottajan näkökulmasta. Palveluverkostoa voisi rakentaa esimerkiksi saman alan palveluntuottajien kesken tai lisäämällä yksittäisen palveluntuottajan mahdollisuuksia tarjota palvelujaan useammalla kylällä/ useamman kunnan alueella.

Palvelupäivien ja pop up -tapahtumien toteutuksessa oli mukana urheiluseuroja arvioitua vähemmän. Hankkeen aikana kartoitettiin, löytyykö hankealueelta urheiluseuroja, jotka tarjoavat matalan kynnyksen liikuntapalveluja kyläläisille. Lisäksi mietittiin, miten eri toimijat voisivat kehittää yhteistyötä tämän edistämiseksi. Esille tuli, että suurimpana esteenä toiminnan käynnistämiseksi ovat urheiluseuran resurssit (henkilöstö ja osaaminen). Urheiluseurojen tarjoamat palvelut kylille ja esimerkiksi ikäihmisille vaatisivat myös tuotteistamista ja eri kohderyhmät huomioivaa segmentointia. Jatkossa on tarpeen löytää keinoja aktivoida urheiluseuroja ja lisätä niiden mahdollisuuksia toteuttaa matalan kynnyksen liikuntapalveluja maaseutualueilla.

Tulevaisuudessa olisi myös hyvä selvittää, miten asiakassiirtymä liikunta- ja hyvinvointipalveluihin saataisiin toimimaan julkisen sektorin ja harvaan asutun alueen välillä. Nyt kunnilla ei ole mahdollisuuksia kehittää toimintaa kyläläisten saamiseksi kunnan ja hyvinvointialueen palveluketjuun, joten tämä vaatii jatkossa laajempaa yhteistyötä.

10. Allekirjoittajat ja päiväys

Oulussa 18.12.2024

Jussi Ylitalo

Aluejohtaja

Pohjois-Pohjanmaan Liikunta ja Urheilu ry

HAAPAVESI**Palvelu- ja virkistyspäivät (yhteistyökylä:
Ojakylä)**

- Hyvinvointipäivä Aakonmajalla 30.1.2024
- Virtaa hyvinvointi- ja terveystapahtumista 20.2.2024
- Ravitsemusilta Aakonmajalla 9.4.2024
- Ojakylän virkistyspäivä Rokualla 18.5.2024
- Ulkoilu- ja lajikokeiluilta Aakonmajalla 24.5.2024

Pop up -tapahtumat

- Kunnan Mummola 12.5.2022
- Kunnan Mummola tulee kylään! Kytökylä 13.4.2023

HAILUOTO**Pop up -tapahtumat**

- Hailuodon kyläilta Hullun Älykkäät Kylät -hankkeen kanssa 15.6.2022
- Kunnan Mummola tulee kylään! 5.4.2023

II**Palvelu- ja virkistyspäivät (yhteistyökylä:
Pohjois-Ii)**

- Pohjois-Iin virkistyspäivä Pauhussa 18.3.2023
- Yhteiskuljetus Aivot ja Reinot liikkeelle -tapahtumaan Pohjois-Iistä 19.4.2023
- Leikkilauantai Pohjois-Iin koululla 6.5.2023
- Hiastinhaaran luontopäivä 5.8.2023

Pop up -tapahtumat

- Yhdessä ja etänä 21.6.2022
- Iin Ikiliikkuja Iisi-areenalla/ Kunnan Mummola 13.3.2023
- Hyvinvointi-iltapäivä työnhakijoille ja eläkeläisille Iisi-areenalla 12.6.2023
- Hyvinvointi-iltapäivä eläkeläisille ja omaishoitajille Iisi-areenalla 11.3.2024
- On pop liikkua pyörällä, Pohjois-Ii 4.6.2024

KEMPELE**Pop up -tapahtumat**

- Kunnan Mummola tulee kylään! 20.4.2023
- Esittelypiste Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointifoorumissa 15.11.2023

KUUSAMO**Palvelu- ja virkistyspäivät (yhteistyökylä:
Kurkijärvi)**

- Ikäihmisten hyvinvointipäivä Kurkijärvellä 23.3.2023
- Taitavasti käsillä -kädentaitopäivä 12.4.2023
- Kodin turvallisuuspäivä 16.5.2023
- Kurkijärven Avoimet Kylät -päivä 10.6.2023
- Kurkijärveläisten virkistyspäivä Taivalkoskelle 29.7.2023

Pop up -tapahtumat

- Salmisen seudun hyvinvointipäivä 20.1.2024
- Unelmien liikuntapäivän tapahtuma Kurkijärvellä 11.5.2024
- On pop liikkua pyörällä, Ruka 5.6.2024

KÄRSÄMÄKI**Pop up -tapahtumat**

- Yhdessä etänä -aamupäivä 31.3.2022
- Kunnan Mummola 9.5.2022
- Kärsämäen kyläilta Hullun Älykkäät Kylät -hankkeen kanssa 26.1.2023

LIMINKA**Pop up -tapahtumat**

- Ikäihmisten hyvinvointipäivä 13.5.2024

LUMIJOKI**Palvelu- ja virkistyspäivät (yhteistyökylä: Varjakka)**

- Tanssimalla hyvinvointia 14.9.2023
- Hyvinvointipalveluja Varjakassa 4.10.2023
- Terveyttä ja toimintakykyä 19.10.2023
- Turvallisuutta arkeen 15.11.2023
- Varjakan kylän virkistyspäivä Rokualle 13.4.2024

Pop up -tapahtumat

- Kunnon Mummola tulee kylään! 21.3.2023

MERIJÄRVI**Palvelu- ja virkistyspäivät (yhteistyökylä: Pyhäkoski)**

- Pyhäkosken virkistyspäivä Linnakalliolla 16.11.2023
- Pyhäkosken kyläläisten pikkujoulut 5.12.2023
- Ristivuoren talvipäivä 24.2.2024
- Tanssi-iltamat Pyhäkosken nuorisoseurantalolla 27.4.2024

Pop up -tapahtumat

- Kunnon Mummola 10.5.2022
- Kunnon Mummola tulee kylään! 23.5.2023

MUHOS**Palvelu- ja virkistyspäivät (yhteistyökylä: Laitasaari) ja yhteistyökylien tapaaminen**

- Laitasaaren kylän toimintapäivä Montassa 13.8.2022
- Hyvinvointi-ilta Laitasaaren Seurojentalolla 22.9.2022
- Laitasaaren kylän virkistyspäivä Rokualle 20.10.2022
- Jouluihin kädentaitoilta Laitasaaren seurojentalolla 8.11.2022
- Palvelut joulumyyjäisissä Laitasaaren seurojentalolla 10.12.2022
- Eloa ja iloa kylille -hankkeen yhteistyökylien tapaaminen Laitasaaren kylällä 15.2.2023

Pop up -tapahtumat

- Toimintakyvyltään heikentyneille suunnatut liikkumistestit Muhoksella 15.-16.8.22
- Kevätiloa Mäntyranalla 26.3.2023
- On pop liikkuu pyörällä, Päivärinne 12.6.2024

OULAINEN**Pop up -tapahtumat**

- Yhdessä etänä -aamupäivä 28.4.2022
- Kunnon Mummola 10.5.2022
- Kunnon Mummola tulee kylään! Piipsjärvi 16.12.2022

OULU**Palvelu- ja virkistyspäivät (yhteistyökylä: Vepsä) ja yhteistyökylien tapaaminen**

- Vepsän kyläläisten virkistyspäivä Pudasjärvellä 14.2.2023
- Vepsän hyvinvointipäivä 23.2.2023
- Lajikokeiluilta Vepsän kylätalolla 15.3.2023
- Vepsän ulkoilupäivä 25.3.2023
- Koko perheen Touhupäivä Vepsän kylätalolla 15.4.2023
- Eloa ja iloa kylille -hankkeen yhteistyökylien tapaaminen Hannuksen kylätalolla 28.11.2023

Pop up -tapahtumat

- Yhdessä etänä -aamupäivä, Oulunsalo 24.2.2022
- Ainot ja Reinot liikkeelle Ouluhallissa 6.4.2022
- On pop liikkua -liikuntapäivä Ouluhallissa 27.8.2022
- Liikunnallinen pop-up tapahtuma (perheliikunta)/ Kaunon monitoimipäivä, Ritaharju 5.9.2022
- Liikuntatapahtuma senioreille/ Kaunon monitoimipäivä, Yli-Ii 4.10.2022
- Tiedetanssit Tietomaassa 12.12.2022
- Kunnan Mummola tulee kylään! Oulujoen seurakuntaan 20.2.2023
- Ainot ja Reinot liikkeelle Ouluhallissa 19.4.2023
- Kunnan Mummola Tiedetansseissa 25.4.2023
- Kunnan Mummola Oulunsalon Olokkarilla 4.5.2023
- On pop liikkua -liikuntapäivä Ouluhallissa 12.8.2023
- Kyläpalveluista hyvinvointia -seminaari Hullun Älykkäät Kylät -hankkeen kanssa Hannuksen kylätalolla 28.11.2023
- Ainot ja Reinot liikkeelle Ouluhallissa 17.4.2024
- On pop liikkua pyörällä, Vepsä 14.6.2024
- On pop liikkua -liikuntapäivä Ouluhallissa 17.8.2024

PUDASJÄRVI**Palvelu- ja virkistyspäivät (yhteistyökylä: Siurua)**

- Virkistyspäivä Siuruan kyläläisille Taivalkoskella 26.7.2022
- Kädentaitopäivä Siuruan Työväentalo - kylätalolla 27.8.2022
- Turvallisuus- ja varautumistietoa sekä Kunnan Mummola -testejä Myllypirtillä 14.9.2022
- Yhdessä luontoon -tapahtuma Yli-Siuruan koululla 4.10.2022
- Siuruan kylän hemmottelupäivä Siuruan Työväentalo - kylätalolla 29.10.2022
- Siuruan virkistyspäivä Ystävänäpäiväpörskeisiin Pudasjärvelle 14.2.2023

Pop up -tapahtumat

- Hyvä elämä, mielekäs arki, Pohjois-Pohjanmaan elintapaverkoston -seminaari Pudasjärvi 21.9.2022
- Hyvinvointia Korpisella 14.12.2022
- Ystävänäpäiväpörskeet ikäihmisille ja kaikille muillekin! 14.2.2023
- Korpisen virkistyspäivä 3.3.2023
- Eloa ja iloa senioreille/ Kunnan Mummola Ikiliikkuja-viikon tapahtumassa 16.3.2023
- Rytingin pieni joulutori 9.12.2023
- Unelmien liikuntapäivän tapahtuma Siurualla 11.5.2024
- On pop liikkua pyörällä, Livo 11.6.2024

PYHÄJOKI**Palvelu- ja virkistyspäivät (yhteistyökylä: Pirttikoski)**

- Ikäihmisten hyvinvointipäivä Pirttikoskella 6.10.2022
- Elokuvailta Pirttikosken kylätalolla 18.11.2022
- Kylätalon lepposat päivät: Palvelut lähellä asiakasta 21.4.2023 ja Liikuntapäivä 22.4.2023

Pop up -tapahtumat

- Kunnan Mummola 13.5.2022

PYHÄNTÄ**Palvelu- ja virkistyspäivät (yhteistyökylät: Lamujoki-Ojalankylä)**

- Lamujoki-Ojalankylän virkistyspäivä Rokualle 20.1.2024
- Talviulkoilupäivä Kivijärvenkankaalla 2.3.2024
- Hyvinvointipäivä kylätalo Jokihelmessä 21.3.2024

Pop up -tapahtumat

- Kunnan Mummola 11.5.2022
- Toimintapiste Perttulinpäivien markkinoilla 3.9.2022
- Kunnan Mummola tulee kylään! 28.2.2023
- On pop liikkua pyörällä, Pyhäntä 13.6.2024

RAAHE**Palvelu- ja virkistyspäivät (yhteistyökylä: Lampinsaari)**

- Hyvinvointipäivä Lampinsaarella 8.2.2024
- Lampinsaaren kädentaitoilta 11.3.2024
- Yhdistykset ja yritykset tutuiksi & Hyvinvointipalveluja Lampinsaarella 6.4.2024
- Lampinsaaren kylän virkistyspäivä Oulussa 17.4.2024
- Lampinsaaren lajikokeiluilta 15.5.2024

Pop up -tapahtumat

- Kunnan Mummola 13.5.2022
- Kunnan Mummola tulee kylään! Vihanti 25.5.2023

SIIKAJOKI**Palvelu- ja virkistyspäivät (yhteistyökylä: Luohua)**

- Lajikokeiluilta Luohuan koululla 27.3.2024
- Hyvinvointipalveluja Luohualla 20.4.2024
- Kädentaitopäivä Luohuan koululla 15.5.2024
- Pyöräilypäivä Luohuan koululla 3.6.2024

Pop up -tapahtumat

- Kunnan Mummola 18.5.2022
- Kunnan Mummola tulee kylään! 8.6.2023

SIIKALATVA**Palvelu- ja virkistyspäivät (yhteistyökylät: Laakkola ja Leskelä)**

- Rentoutumalla hyvinvointia 17.1.2024 (Leskelä)
- Lajikokeilu- ja peli-ilta 2.2.2024 (Laakkola)
- Hyvinvointipalveluja Leskelässä 24.2.2024
- Ulkoilupäivä Laakkolan kylätalolla 16.3.2024
- Keväinen askartelupäivä Laakkolan kylätalolla 13.4.2024
- Laakkolan ja Leskelän virkistyspäivä Rokualle 15.8.2024

Pop up -tapahtumat

- Kunnan Mummola Rantsila, Kestilä, Piippola, Pulkkila 5.-6.5.2022
- Kunnan Mummola tulee kylään! Mankila, Pihkala, Laakkola, Leskelä 17.-18.10.2023
- On pop liikkua pyörällä, Kestilä 10.6.2024

TAIVALKOSKI**Palvelu- ja virkistyspäivät (yhteistyökylä: Jokijärvi)**

- Jokijärven hyvinvointipäivä 24.1.2023
- Jokijärven kädentaitopäivä 22.2.2023
- Wanhan Kirkon Markkinat Jokijärven kylätalolla 18.3.2023
- Jokijärven ulkoilupäivä Saijassa 1.4.2023
- Jokijärven virkistyspäivä Kylmäluomalla 19.8.2023

Pop up -tapahtumat

- Unelmien liikuntapäivän tapahtuma Jokijärvellä 10.5.2024
- On pop liikkua pyörällä, Jokijärvi 6.6.2024

TYRNÄVÄ**Palvelu- ja virkistyspäivät (yhteistyökylä: Markkuu) ja yhteistyökylien tapaaminen**

- Markkuu Moves -tapahtuma Rauhionojan Rivieralla 8.8.2022
- Markkuun kylän virkistyspäivä Rokualla 6.11.2022
- Tanssimalla hyvinvointia 19.11.2022
- Sirkustelua ja hemmottelua perheporinoissa 21.11.2022
- Lempeä lauantai – hae vinkit palautumiseen 25.2.2023
- Eloa ja iloa kylille -hankkeen yhteistyökylien tapaaminen Kylätalo Wäinölässä, Temmes 14.9.2024

Pop up -tapahtumat

- Kunnan Mummola tulee kylään! Temmes 10.11.2022
- On pop liikkua pyörällä, Markkuu 7.6.2024
- Eloa ja iloa kylille -hankkeen päätöstapahtuma ja seminaari, Temmes 14.9.2024

UTAJÄRVI**Palvelu- ja virkistyspäivät (yhteistyökylät: Ahmas-Niska)**

- Tuolijumppaa ja turinointia Kylätalo Katajistolla 26.4.2023
- Hyvinvointipäivä Kylätalo Katajistolla 10.5.2023
- Kohdataan kylillä Avoimet Kylät -päivänä 10.6.2023
- Toimintapäivä Ahmasjärvellä 2.7.2023
- Ahmaksen ja Niskan kylien virkistyspäivä Paltamoon 3.8.2023

Pop up -tapahtumat

- Yhdessä etänä -aamupäivä 19.5.2022
- Kyläillään yhdessä Sanginkylällä 7.9.2022

VAALA**Palvelu- ja virkistyspäivät (yhteistyökylä: Veneheitto)**

- Senioreiden hyvinvointitapahtuma Veneheiton Vastuksen talolla 12.10.2023
- Lääke- ja sydäntietoa Suutarinkylän Tapion talolla 2.11.2023
- Kädentaitopäivä Suutarinkylän Tapion talolla 7.12.2023
- Lajikokeiluilta Veneheiton Vastuksen talolla 21.2.2024
- Veneheiton kyläläisten virkistyspäivä Maalaiskartano Pihkalassa 14.3.2024

Pop up -tapahtumat

- Kunnan Mummola tulee kylään! 3.10.2023
- Unelmien liikuntapäivän tapahtuma Veneheitossa 9.5.2024

WEBINAARIT

- 72 tuntia -varautumiswebinaari 1.2.2023
- Miten pienennät vatsarasvaa? -webinaari 30.8.2023
- Ravinnosta vireyttä ja hyvinvointia ikääntyneelle liikkujalle -webinaari 9.4.2024

Lehtijutut

1. Pyhäjokiseutu 28.4.2022. Ollaan yhdessä etänä tänään
2. Siikajokilaakso 27.4.2022. Yli 65-vuotiaille oma kuntokiertue
3. Siikajokilaakso 11.5.2022. Kunnan Mummolalle räväkkä startti
4. Tervareitti 25.5.2022. Pitkästä aikaa koolla isolla porukalla
5. Pudasjärveläinen 10.8.2022. Kesäteatteria ja paikallishistoriaa
6. Kaleva 31.8.2022. Kirjastoauto Kaunon palvelut monipuolistuvat – autoon voi tutustua useissa tapahtumissa syksyn aikana
7. Kuriiri 14.9.2022. Sähkötkö poikki pitkään – mitä tehdä?
8. Tervareitti 15.9.2022. Mombasa-laavu nousi Laitasaareen
9. Tervareitti 15.9.2022. Sangin koululla kyläiltiin yhdessä
10. Kuriiri 21.9.2022. Horjuu mutta kaatua ei saisi
11. Pudasjärveläinen 21.9.2022. Siurualla tietoa vesi- ja sähkökatkoihin varautumisesta
12. Pudasjärveläinen 28.9.2022. Seminaarissa vinkkejä hyvään arkeen ja mielekkääseen elämään
13. Pudasjärveläinen 28.9.2022. Yhdessä luontoon -tapahtuma Siurualla
14. Iijokiseutu 28.9.2022. Elintapaohjaus kaikkien tietoon
15. Pudasjärveläinen 12.10.2022. Yhdessä luontoon – menttiin Siurualle
16. Pudasjärveläinen 16.11.2022. Siuruan kylän hemmottelupäivä
17. Pudasjärveläinen 14.12.2022. Kyläneuvoston vuoden viimeinen tapaaminen

18. Pudasjärveläinen 8.2.2023. Ystävänpäivänä Pudasjärvellä tapahtuu
19. Iijokiseutu 15.2.2023. Ystävänpäivää vietettiin Yhdessä Pirtillä
20. Iijokiseutu 22.3.2023. Sisäcurling lipui Pudasjärvelle
21. Pudasjärveläinen 22.2.2023. Ystävänpäiväpörskeissä eloa, iloa ja valoa
22. Jokijärven Avviisi 24. vsk 2023. Eloa ja iloa Jokijärvelle
23. Rantapohja 23.3.2023. Virkistyspäivää väritti viikon keuhoin sää
24. Kuusamon Seutu 29.3.2023. Taivalkosken Jokijärvellä talkoitiin talvimarkkinat
25. Tervareitti 30.3.2023. Iloa ja riemua kevättriehassa!
26. Rantapohja 13.4.2023. Vepsällä vipinää.
27. Rantapohja 20.4.2023. Vepsän touhupäivässä vipinää
28. Raahelainen 26.4.2023. Kylätalo on osoittautunut tarpeelliseksi
29. SeutuMajakka 31.5.2023. Ikäihmiset mittasivat kuntoaan
30. Koillissanomat 12.6.2023. Kansi: Yrittäjyyttä pienestä pitäen. Juttu: Kivaa yhdessäoloa kylätalolla
31. IiSanomat 9.8.2023. Eloa ja iloa kylälle Hiastinhaaran Luontopäivässä
32. Rantapohja 10.8.2023. Säiden haltijat suosivat luontopäivää
33. Kaleva (sunnuntain digitaalinen näköislehti) 13.8.2023. Oma laji voi löytyä vain kokeilemalla
34. Vuositervehdys 2023 (Eläkeliiton Pohjois-Pohjanmaan piiri ry, 10/2023): Hyvinvointia Kunnan Mummolasta
35. Rantapohja 30.11.2023. Hyvinvointia ja huomiota kylille
36. Iijokiseutu 13.12.2023. Väkimäärä yllätti Rytingissä

37. Siikajokilaakso 24.1.2024. Joogasta eloa ja iloa kyläelämään
38. Haapavesi-lehti 15.2.2024. Hyvinvointipäivä saa jatkoa Haapavedellä
39. IiSanomat 12.6.2024. Pohjois-Iissä lasten ja nuorten pyöräilytapahtuma
40. Pudasjärveläinen 17.7.2024. Kesäinen nuotioilta Siurualla

Lehtimainokset ja -ilmoitukset

1. SeutuMajakka 27.4.2022. Yhdessä etänä -aamupäivä senioreille 28.4.2022, Oulainen (mainos)
2. Tervareitti 12.5.2022. Yhdessä etänä -aamupäivä senioreille 19.5.2022 klo 9–11, Utajärvi (mainos)
3. Hailuodon kuntatiedote 1.6.2022. Hailuodon kyläilta (ilmoitus)
4. Pudasjärveläinen 28.9.2022. Vanhustenviikko 2.–9.10. - ”Yhdessä luontoon” (ilmoitus)
5. Pyhäjoen kuulumiset 5.10.2022. Ikäihmisten hyvinvointipäivä Pirttikoskella (mainos)
6. Rantalakeus 9.11.2022 Kunnan Mummola tulee kylään! Eläkeliiton Temmeksen yhdistys (ilmoitus)
7. Seutumajakka 14.12.2022 Kunnan Mummola tulee kylään! Piipsjärvi, Oulainen (mainos)

8. Pyhännän kuntatiedote helmikuu 2023. Kunnan Mummola tulee kylään! Pyhäntä (mainos)
9. Pudasjärveläinen 8.2.2023. Ystävänäpäiväpirskeet ikäihmisille ja kaikille muillekin! (mainos)
10. Rauhan Tervehdys 16.2.2023. Kunnan Mummola - Eläkeläisten liikunnallinen toimintapäivä (mainos)
11. Hailuodon kuntatiedote 1.3.2023. Ainot ja Reinot liikkeelle Ouluhallissa ke 19.4.2023 (ilmoitus)
12. Tervareitti 23.3.2023 Kevätiloa Mäntyrynnällä (mainos)
13. Kaleva 17.4.2023. Ainot ja Reinot liikkeelle Ouluhallissa (mainos)
14. Pyhäjoen Kuulumiset 19.4.2023. Kylätalon lepposat päivät (mainos)
15. Tervareitti 1.6.2023. Kohdataan kylillä (mainos)
16. Kuusamon seutu 7.6.2023. Kurkijärven Avoimet kylät -päivä (ilmoitus)
17. Forum24 9.8.2023. Koko perheen liikuntapäivä (ilmoitus)
18. Kaleva 9.8.2023. On pop liikkua -liikuntatapahtuma (mainos)
19. Pudasjärveläinen 7.12.2023. Ryttingin pieni joulutori (mainos)

20. Haapavesi-lehti 25.1.2024. Hyvinvointipäivä Aakonmajalla (mainos)
21. Forum24 10.4.2024. Ainot ja Reinot liikkeelle (ilmoitus)
22. Kaleva 13.4.2024. Ainot ja Reinot liikkeelle Ouluhallissa (mainos)
23. Seutumajakka 24.4.2024. Tanssi-iltamat Pyhäkosken nuorisoseurantalolla (mainos)
24. Forum24 14.8.2024. On pop liikkua (toimittajalta -palsta)
25. Forum24 14.8.2024. Liikuntapäivä kaikille (ilmoitus)
26. Forum24 14.8.2024. On pop liikkua (mainos)
27. Rantalakeus 11.9.2024. Eloa ja iloa kylille -hankkeen päätöstapahtuma (mainos)

Radio

1. Yle Radio Suomen alueuutiset: Ainot ja Reinot liikkeelle 19.4.2023 (ennakkojuttu)
2. Yle Radio Suomen alueuutiset: On pop liikkua 11.8.2023 (ennakkojuttu)